

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP – 4101-010-01/2014

P/14/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

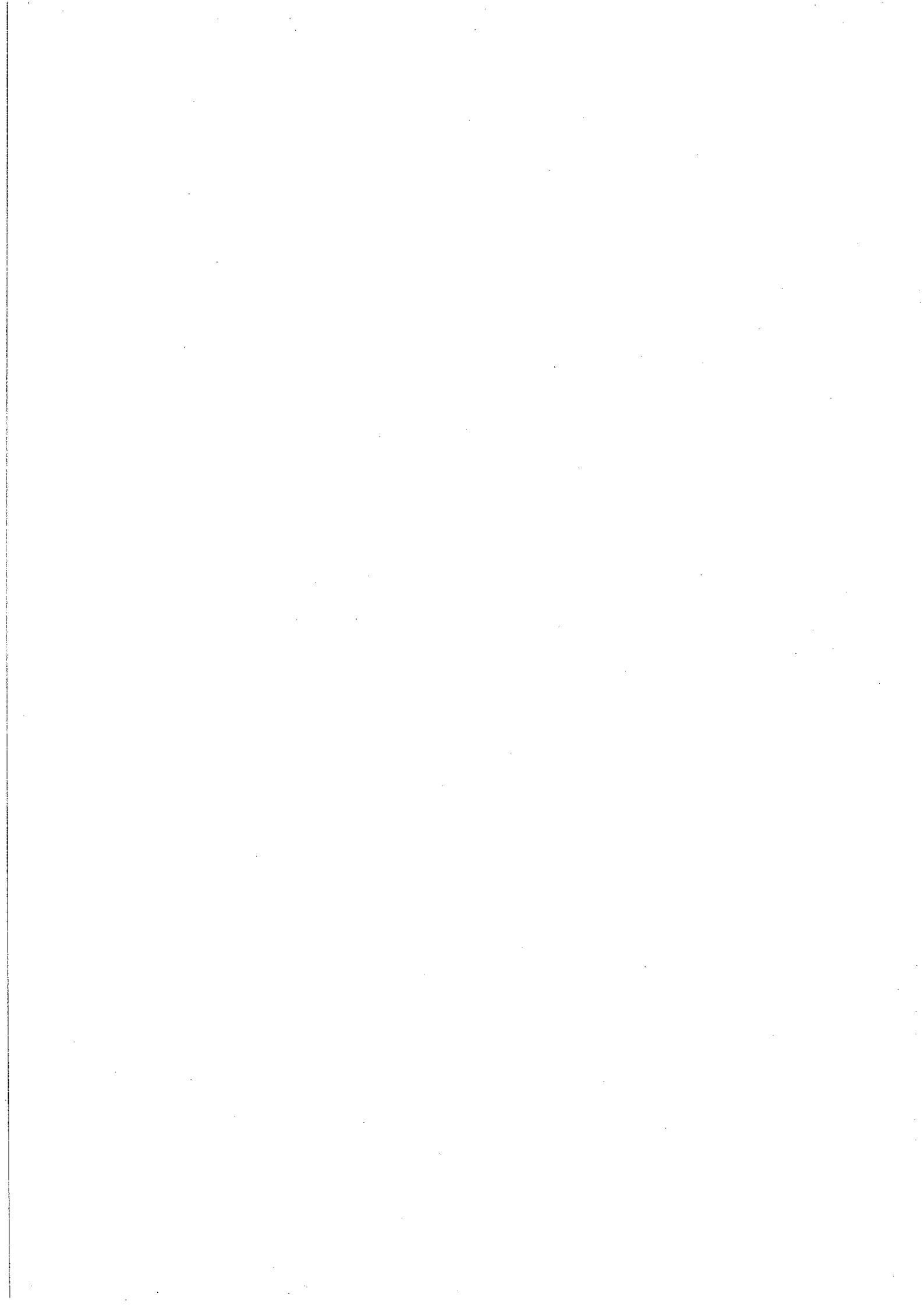
NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

ul. Krakowska 28, 45-075 Opole

T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44

lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/107 – Działania ośrodków pomocy społecznej w zakresie rozpoznawania i monitorowania sytuacji społecznej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Marek Dudek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90777 z dnia 26 czerwca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysławowie, 46-100 Namysłów, ul. Harcerska 1 ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Gałczyńska, kierownik OPS od 20 września 2004 r. (dowód: akta kontroli str. 110-111)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

OPS podejmował działania w celu rozpoznania sytuacji społecznej oraz osób kwalifikujących się do udzielania wsparcia w ramach zadań pomocy społecznej, na terenie Gminy Namysłów³, które – jako zadania główne, wykazane były w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2005-2015*. W *Strategii* tej nie uwzględniono jednak niektórych elementów wymaganych art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴.

Przygotowywane w kontrolowanej jednostce projekty *Ocen zasobów pomocy społecznej*, sporządzane były w oparciu o rzetelną analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, jednakże nie zawierały danych o organizacjach pozarządowych współuczestniczących w Gminie w realizacji zadań pomocy społecznej. Pomimo tego były one przyjmowane przez Radę Miejską w Namysławowie⁶.

OPS posiadał wiedzę o podmiotach działających na terenie *Gminy*, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, jednak nie pozyskiwał od nich informacji o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej. Ponadto współpraca z tymi podmiotami była ograniczona, skutkiem czego nie w pełni wykorzystano możliwości dotarcia do potrzebujących.

Zakres współpracy OPS z organami administracji rządowej i samorządowej, organizującymi lub współorganizującymi pomoc społeczną był relatywnie szeroki i obejmował m.in. pracę socjalną, udzielanie i współdziałanie w udzielaniu pomocy w różnych formach, w tym obejmujących poradnictwo prawne, psychologiczne, zawodowe oraz związane z przemocą i uzależnieniami.

¹ Dalej: OPS.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dalej: Gmina.

⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zm. dalej: ustawa o pomocy społecznej.

⁶ Dalej: Rada.

Pomimo zatrudnienia w OPS pracowników socjalnych w liczbie mniejszej niż wymagana art. 110 ust. 11 ustawy o *pomocy społecznej*, tj. 11 osób zamiast 13, praca socjalna wykonywana i dokumentowana była właściwie przez pracowników, którzy posiadali odpowiednie kwalifikacje. Wymuszało to jednak, co potwierdziły wyniki ankiet przeprowadzonych wśród tej grupy osób, zwiększenie nakładu ich pracy, pomimo występowania barier, w tym również w zakresie niezbędnego wyposażenia. Pracownicy socjalni podejmowali szereg działań polegających na diagnozowaniu i monitorowaniu osób potrzebujących, co znalazło potwierdzenie w przeprowadzonym anonimowym badaniu ankietowym na próbie 20 osób, beneficjentów pomocy społecznej.

W objętych kontrolą latach OPS udzielił pomocy społecznej 2 835 osobom, z tego na podstawie wniosku złożonego przez strony 2 823 (99,6%) osobom, a z urzędu – tylko 12 (0,4%). Szereg rodzajów pomocy społecznej, określonych w art. 17 i 18 ustawy o *pomocy społecznej*, nie było udzielanych przez OPS, co mogło wynikać z niepełnej informacji w tym zakresie zamieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej⁷ Urzędu Miejskiego w Namysłowie, czym naruszono art. 6 ust. 1 pkt 2 lit c i pkt 3 lit d ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej*⁸.

Porozumienie zawarte na podstawie art. 50 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*¹⁰ z Powiatowym Urzędem Pracy w Namysłowie¹¹ było realizowane należycie i przyczyniło się m.in. do rozpoznania osób wymagających wsparcia w ramach wskazanych w porozumieniu form aktywizacji. Potrzebę takiej współpracy, a także zwiększenie jej zakresu uzasadniały odpowiedzi pozyskane na podstawie anonimowych ankiet wypełnionych przez potencjalnych beneficjentów pomocy społecznej.

Pomimo przedłożenia w 2010 r. przez kierownik OPS projektu uchwały Rady określającej szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie, o którym mowa w art. 43 ustawy o *pomocy społecznej*, uchwała taka nie została podjęta. Kierownik OPS nie znała przyczyn takiego stanu, jednakże nie podjęła już kolejnej próby w celu określenia przez Radę Miasta stosownej uchwały. Tym samym w Gminie nie była udzielana pomoc w formie zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie.

---

⁷ Dalej: BIP.

⁸ Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm., dalej: ustawa o *dostępie do informacji publicznej*.

¹⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 674 ze zm., dalej: ustawa o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

¹¹ Dalej: PUP

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania podejmowane przez OPS w celu rozpoznania sytuacji społecznej oraz określenia populacji osób kwalifikujących się do udzielania im wsparcia ze strony OPS

Opis stanu faktycznego

1.1. W OPS nie było dokumentów związanych bezpośrednio z podejmowanymi (realizowanymi) działaniami mającymi na celu zbudowanie systemu monitorowania i diagnozowania oraz identyfikacji potrzeb w zakresie wsparcia i pomocy społecznej. Kierownik OPS w wyjaśnieniu podała m.in., że: *Dokonanie prawidłowej, rzetelnej analizy i diagnozy sytuacji społecznej wymaga poświęcenia temu dużej ilości czasu i umiejętności przeprowadzania badań socjologicznych. Zważywszy na przeciążenie pracowników dotychczasowymi obowiązkami, nie mamy możliwości przyjąć na siebie nowych zadań, bez zwiększenia zatrudnienia. Dlatego dokumenty przez nas tworzone nie zawsze zawierają wszystkie elementy służące dalszemu praktycznemu wykorzystaniu. Zlecenie opracowania diagnozy wyspecjalizowanym firmom nie leży w naszych możliwościach. W pewnym stopniu diagnozujemy środowisko, opracowując ocenę zasobów pomocy społecznej. Ogromne jednak ma tu znaczenie zaangażowanie podmiotów, do których zwracamy się o informacje. Nie mając w zakresie swoich zadań tego obowiązku i nie odpowiadając zawodowo za przekazane treści, mogą podać nierzetelne dane. System zintegrowania informacji ma powstać w najbliższej przyszłości. System ten nazwany został „Empatia”, na razie nie mamy o nim szczegółowych informacji.*

Ponadto wyjaśniła, że OPS nie jest w stanie samodzielnie rozwiązywać wszystkich problemów społecznych, dlatego też razem m.in. z PUP i Namysłowskim Stowarzyszeniem Trzeźwościowym, w latach 2012-2013 w ramach projektu *Modelowy system na rzecz integracji społecznej* realizowanego przez Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Socjalnych, wypracował model budowania systemu aktywnego poszukiwania pracy, w tym aktywizacji zawodowej, który oparty jest na pełnej dostępności usług z zakresu poradnictwa i doradztwa zawodowego oraz zwiększeniu przystępności terapeutycznej dla bezrobotnych i uzależnionych w Gminie. Pomysł ten był wspólną inicjatywą pracowników gdyż, ze względu na swoją specyfikę, wymagał wzajemnego zaufania partnerów oraz głębokiego przekonania o potrzebie realizacji takich działań. Partnerzy wspólnie tworzą plan pomocy osobie bezrobotnej, diagnozując sytuację oraz cele, które są do osiągnięcia w całym procesie pomocy poprzez wyznaczenie obszarów, wokół których powinna koncentrować się pomoc i działania. Tak rozwinięte poradnictwo: terapia, wyspecjalizowana praca socjalna oraz aktywizacja zawodowa umożliwia tym osobom uzyskanie niezależności ekonomicznej. Atutem współpracy jest możliwość dostosowania proponowanej pomocy do indywidualnych potrzeb i możliwości osoby bezrobotnej.

W odniesieniu do ustawowych regulacji w tym zakresie Kierownik OPS wyjaśniła, że:

- *obligatoryjne zatrudnienie koordynatora zadań zapisanych do realizacji w różnych ustawach, związanych z szeroko rozumianym funkcjonowaniem pomocy społecznej, w sposób znaczący ułatwiłoby pracę i podniosło jakość usług świadczonych przez OPS, pozwoliłoby również na zaproponowanie kompleksowej pomocy oraz lepszą kontrolę,*
- *odnośnie sposobów i metod efektywnego diagnozowania sytuacji społecznej, ujednoczenie ich i opracowanie dla wszystkich jednostek byłoby rzeczą wskazaną, niejednokrotnie przypadkowo dowiadujemy się o prowadzonych programach pilotażowych, mających na celu wypracowanie dobrych praktyk, dlatego konieczne byłoby rozpowszechnienie tych informacji, np. w postaci*

szkoleń pracowników przez regionalne ośrodki polityki społecznej, które posiadają dość duże środki na szkolenia, a ich tematyka nie zawsze budzi nasze zainteresowanie,

- określenie zasad współpracy i wymiany informacji w szczególności pomiędzy podmiotami podlegającymi różnym szczeblom administracji rządowej i samorządowej (np. powiatowe urzędy pracy podlegają starostom, zaś OPS – wójtom, burmistrzom czy prezydentom), podległość administracyjna nie ma u nas większego znaczenia dla zorganizowania dobrej współpracy między jednostkami, wszystko zależy od zaangażowania pracowników, więc bardziej precyzyjne uregulowania prawne w tym zakresie nie są konieczne,
- zbudowanie systemu zintegrowania wszelkiej pozyskanej informacji o osobach potrzebujących i wskazanie na potrzebę dokonywania jej analizy (jego zbudowania) byłoby pomocne, gdyż zdarza się, że jedna osoba korzysta z różnych form wsparcia w różnych instytucjach, nie informując o tym, korzystanie przez nas z takiego systemu pozwoliłoby skierować i tak ograniczone środki do osób naprawdę potrzebujących pomocy,
- zatrudnienie wyspecjalizowanych podmiotów posiadających odpowiednie kwalifikacje i narzędzia do dokonywania analiz i diagnoz sytuacji społecznej (aby nie były to przypadkowe podmioty wygrywające postępowania o udzielenie zamówień publicznych wg kryterium najniższej ceny) bardzo pomogłoby w prawidłowym zdiagnozowaniu sytuacji społecznej w gminach, w tej chwili nie mamy odpowiedniej wiedzy i narzędzi do rzetelnego wykonania tego zadania, a wyspecjalizowane firmy często żądają za swoją pracę takiej zapłaty, na którą gminy nie stać.

(dowód: akta kontroli str. 126-127, 413-416)

1.2. W kontrolowanym okresie zgodnie z dyspozycją § 5 Statutu oraz § 14 ust. 2 pkt 9 Regulaminu organizacyjnego¹², w OPS opracowywano projekty dokumentu pn. *Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Namysłów*, które przedstawiane były do akceptacji Burmistrzowi Namysłowa. Dokumenty te Burmistrz przedłożył na posiedzenia Komisji Oświaty, Zdrowia i Kultury w dniu 22 kwietnia 2013 r. za rok 2012 r. oraz w dniu 26 kwietnia 2014 r. za 2013 r.¹³

Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie za 2012 r. i 2013 r. przedstawiona była przez Burmistrza w terminie określonym w art. 16a ust. 4 ustawy *o pomocy społecznej*, a Rada omawiała je i przyjęła za 2012 r. i 2013 r. na sesjach – odpowiednio - w dniu 13 czerwca 2013 r. i 5 maja 2014 r.

W przedłożonych Radzie *Ocenach zasobów pomocy społecznej w Gminie Namysłów* za 2012 r. i 2013 r. zawarto dane (informacje), m.in. w oparciu o dokonywaną w OPS analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, które dotyczyły m.in.¹⁴:

- infrastruktury, kadry OPS, instytucji pomocy społecznej zlokalizowanych w Gminie,
- sytuacji demograficznej i społecznej (szczegółowe dane zawarto w załączniku),
- korzystających z pomocy społecznej według rodzajów udzielonej pomocy i wysokości wydatków poniesionych na realizację tych zadań (szczegółowe dane zawarto w formie tabelarycznej załącznika),

¹² Statut OPS nadany uchwałą Rady Miejskiej nr XXII/155/04 z dnia 9 grudnia 2004 r. wraz ze zmianą uchwałą nr XII/146/12 z dnia 1 marca 2012 r. oraz regulamin organizacyjny OPS – zarządzeniem kierownika OPS nr 7/12 z dnia 28 czerwca 2012 r. wraz ze zmianą zarządzeniem nr 1/3 z dnia 25 marca 2013 r.

¹³ Dokumenty te omawiano był przez Komisję Rady Miejskiej – odpowiednio w dniu -13 czerwca 2013 r. i 25 kwietnia 2014 r.

¹⁴ W dokumentach tych nie podano danych (informacji) o organizacjach pozarządowych współuczestniczących w realizacji zadań pomocy społecznej, o których mowa w art. 16a ust. 2 ustawy *o pomocy społecznej*. Na stronach internetowych Gminy (www.gminanamyslow.pl) podano (na dzień kontroli – 11.07.2014 r.) wykaz 71 organizacji pozarządowych realizujących różne zadania na terenie Gminy Namysłów. Na stronach internetowych Powiatu Namysłowskiego (www.powiatnamyslow.pl) podano 52 organizacje pozarządowe, z tego 37, których zakres działalności obejmował m.in. Gminę Namysłów, a 15 z nich w zakresie działania miało zadania związane m.in. z pomocą społeczną lub pokrewną.

- podsumowanie, w którym m.in. wskazano zadania i działania przewidziane do realizacji oraz zwrócono uwagę na wzrost zapotrzebowania na świadczenia z zakresu pomocy społecznej spowodowany sytuacją społeczno-gospodarczą.

Kierownik OPS wyjaśniła: *W przygotowaniu oceny dane uzyskiwane były głównie z własnych dokumentów sprawozdawczych, korzystano również ze sprawozdań Powiatowego Urzędu Pracy w Namysłowie oraz z informacji z Wydziałów: Spraw Obywatelskich, Oświaty i Kultury Fizycznej Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Namysłowie, Zakładu Administracji Nieruchomości ZAN w Namysłowie, Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego Szpitala w Namysłowie, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Namysłowie oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie. Przygotowując projekty Ocen zasobów pomocy społecznej nie zlecano przeprowadzania badań na rzecz zdiagnozowania problemów społecznych instytucjom zewnętrznym, np. instytutom socjologii uczelni wyższych.*

(dowód: akta kontroli str. 13-17, 18-37, 126-127, 133-138, 139-172, 173-211)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W projektach dokumentów opracowanych przez Kierownika OPS pn. *Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Namysłów za 2012 r. i 2013 r. oraz przyjętych przez Radę na sesjach 13 czerwca 2013 r. i 5 maja 2014 r., pomimo obowiązku ustalonego w art. 16a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej nie zawarto danych o organizacjach pozarządowych współuczestniczących w Gminie w realizacji zadań pomocy społecznej. Obowiązek opracowania wymienionych projektów, zgodnie z § 2 i 5 Statutu oraz § 14 ust. 2 pkt 9 Regulaminu organizacyjnego¹⁵, nałożony został na kierownika OPS, która wyjaśniła, że brak ten wynikał z przeoczenia oraz z tego, że *Ocenę zasobów pomocy społecznej przeprowadziłam za pomocą narzędzia opracowanego przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie, rekomendowanego przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, dostępnego jako aplikacja internetowa. Zadanie wykonałam zgodnie z instrukcją wypełniania formularzy, nie uwzględniając wszystkich organizacji pozarządowych, działających w Gminie Namysłów, a jedynie te, którym gmina zlecała wykonanie zadań. Zdaniem NIK, brak wykazania w ww. dokumentach organizacji pozarządowych współrealizujących zadania pomocy społecznej stwarzał ryzyko ograniczenia wiedzy organów Gminy wpływającego na ustalenie (określenie) w tym zakresie zadań, jak też wysokości środków na ich realizację w kolejnych latach budżetowych.**

(dowód: akta kontroli str. 13-17, 139-172, 173-211, 237)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

¹⁵ W Statucie określono ogólne zadania OPS, w tym dotyczące zadań ustalonych w ustawie o pomocy społecznej, zadania te uszczegółowione w Regulaminie organizacyjnych OPS wprowadzonym zarządzeniami kierownika OPS (nr 7/12 z dnia 28 czerwca 2012 r. i nr 1/13 z dnia 25 marca 2013 r.).

2. Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie OPS w kontekście zgodności jej postanowień z przepisem art. 16b ustawy o pomocy społecznej z przeprowadzonym wcześniej rozpoznaniem i diagnozą oraz jej monitorowanie i aktualizacja

Opis stanu faktycznego

2.1. Rada uchwałą nr XXV/184/05 z dnia 29 kwietnia 2005 r. przyjęła *Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005-2015*¹⁶. Projekt Strategii, zgodnie z § 2 i 5 Statutu oraz § 14 ust. 2 pkt 7 Regulaminu organizacyjnego OPS, opracowywał Kierownik tej jednostki, m.in. na podstawie własnych dokumentów sprawozdawczych oraz bieżących informacji (z innych jednostek) związanych z realizacją zadań pomocy społecznej. Do dnia kontroli NIK nie dokonywano zmian w tym dokumencie. W Strategii zawarto następujące elementy:

- charakterystykę Gminy poprzez wskazanie m.in. liczby ludności, powierzchni, gęstości zaludnienia, struktury wiekowej, poziomu wykształcenia,
- informacje o gospodarce i rynku pracy dotyczące m.in. struktury gospodarki, liczby zatrudnionych w poszczególnych sektorach, działających w Gminie podmiotów i inwestorów zagranicznych,
- dane o infrastrukturze społecznej, w tym funkcjonujących w Gminie instytucji oświatowej i wychowania, służby zdrowia, pomocy społecznej (wskazano pięć jednostek publicznych realizujących w tym zakresie zadania), bezpieczeństwa publicznego i kultury,
- diagnozę problemów społecznych, w której podano m.in. dane statystyczne obejmujące liczbę osób i rodzin objętych pomocą społeczną (lata 2001-2004), powody przyznania pomocy, stan i charakterystykę bezrobocia, omówiono zagadnienia związane z ubóstwem, bezradnością, niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą, alkoholizmem, bezdomnością,
- strategię rozwiązywania problemów społecznych wskazując i omawiając trzy etapy: działania ratunkowe, konsekwencje tych działań i zadania zapobiegające powstawaniu sytuacji dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działania pomocowe na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz obejmujące przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- działania wspierające i pomocowe na rzecz osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałania uzależnieniom (zadania realizowane w ramach GPPiRPA),
- opis dobrych przykładów działań przeciw wykluczeniu społecznemu.

Integralną częścią tego dokumentu był corocznie uchwalany *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*¹⁸.

W Strategii nie zawarto elementów wymaganych od 3 maja 2011 r., wprowadzonych na podstawie przepisu art. 16b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej¹⁹ oraz dotyczących monitorowania zawartych w niej zadań, weryfikacji zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, a także postępu prac związanych z realizacją tych działań. W dokumencie tym nie przewidziano również obowiązku jej aktualizacji uwzględniającej zachodzące zmiany (np. w stanie prawnym lub organizacyjnym).

(dowód: akta kontroli str. 13-17, 18-37, 212-236)

¹⁶ Dalej: Strategia,

¹⁸ Dalej: GPPiRPA.

¹⁹ Zmiany te wprowadzono od dnia 3 maja 2011 r. art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 81, poz. 440).

2.2. Zadania dla OPS na terenie Gminy zawarte były w:

- Strategii (§ 3, pkt III ppkt 3) w zakresie infrastruktury społecznej, która obejmowała m.in. OPS wskazano, że można tam uzyskać pomoc w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych i usługi opiekuńczej,
- w Statucie OPS (§ 2) wskazano, że jednostka ta realizuje zadania na podstawie ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw²⁰ a także powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Ponadto w § 5 określono zakres działania wskazując (pkt 1 i 2): *rozpoznanie i analizowanie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz ustalanie rozmiarów potrzeb w zakresie pomocy społecznej,*
- w Regulaminie organizacyjnym OPS²¹ (§ 5 pkt 2) podano, że zakres działania i zadania OPS obejmują *prowadzenie badań oraz dokonywanie analizy zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej* oraz wskazano (§ 24) sześć zadań wieloosobowego stanowiska ds. pomocy społecznej nie podając tam zadań związanych rozpoznaniem sytuacji społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 13-17, 18-37, 212-236)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pomimo określonych w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej²² obligatoryjnych elementów strategii rozwiązywania problemów społecznych, Strategia nie została uaktualniona o wymagane elementy oraz nie określono w niej: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań. Obowiązek opracowania projektu Strategii, a zatem tym samym również projektu jej aktualizacji uwzględniającej zmiany obowiązujących przepisów, zgodnie z § 2 i 5 Statutu oraz § 14 ust. 2 pkt 7 Regulaminu organizacyjnego OPS, nałożono na tą jednostkę. Do dnia kontroli NIK, kierownik OPS, nie wystąpiła do Burmistrza z projektem zmian w tym dokumencie. Kierownik OPS wyjaśniła, że: *Dotychczas nie występowałam do Burmistrza Namysłowa z wnioskiem o aktualizację Strategii, gdyż ograniczenia czasowe nie pozwoliły mi w tym zakresie podjąć odpowiednich działań. Oprócz tego liczę na to, że być może w tym roku sytuacja finansowa OPS na tyle się poprawi, że z zaoszczędzonych na innych zadaniach środkach uda się wygospodarować odpowiednią kwotę, aby zlecić to zadanie wyspecjalizowanej firmie, która profesjonalnie i dogłębnie taką strategię opracuje, a Rada Miejska ją uchwali.*

(dowód: akta kontroli str. 13-17, 18-37, 212-236, 417-418, 426-429)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zauważa, że brak w Strategii, wyraźnego wskazania konieczności jej monitorowania i aktualizowania, uniemożliwia (lub co najmniej ogranicza) określenie skuteczności przyjętych w tym dokumencie zadań do realizacji, a tym samym dokonanie oceny adekwatności zastosowanych rozwiązań w stosunku do stwierdzonych w diagnozie potrzeb.

²⁰ Wskazano: ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych oraz ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

²¹ Zarządzenia Kierownika OPS: nr 3/2008 z dnia 1 października 2008 r., nr 7/12 z dnia 28 czerwca 2012 r. i nr 1/3 z dnia 25 marca 2013 r.

²² Zmiana, która weszła w życie od 3 maja 2011 r. Art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 81, poz. 440).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Poziom współpracy OPS z podmiotami posiadającymi informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej

Opis stanu faktycznego

3.1. W objętych kontrolą latach OPS udzielił pomocy społecznej dla 2 835 osób, z tego na podstawie wniosku złożonego przez strony 2 823 (99,6%), a z urzędu – tylko 12 (0,4%). W poszczególnych badanych latach pomocy udzielono:

- w 2012 r. dla 1 017 osób, w tym dla pięciu osób z urzędu,
- w 2013 r. dla 1 063 osób, w tym dla trzech osób z urzędu,
- w I półroczu 2014 r. dla 755 osób, w tym dla czterech osób z urzędu.

Pomoc z urzędu we wszystkich przypadkach dotyczyła wyłącznie sprawienia pochówku. OPS w tym okresie nie udzielał pomocy z urzędu z własnej inicjatywy.

Kierownik OPS wyjaśniła, że: *Świadczenia z pomocy społecznej są w naszym OPS udzielane na pisemny wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego bądź ustny wniosek innej osoby (sąsiada, radnego, sołtysa) lub pracownika socjalnego. W tych ostatnich przypadkach, w wyniku przeprowadzonego rozpoznania sytuacji i potrzeb, a tym samym powzięcia informacji o konieczności udzielenia wsparcia, pracownik socjalny przeprowadza wywiad w miejscu zamieszkania beneficjenta, diagnozuje główne problemy rodziny i wspólnie z nią stara się nakreślić plan pomocy. Informuje o możliwościach ze strony pomocy społecznej, wskazuje drogę samodzielnego wyjścia z impasu i, do czasu usamodzielnienia, proponuje również pomoc finansową: na żywność, leki, odzież itp. W wielu przypadkach pracownik socjalny pomaga napisać podanie, wymieniając najbardziej konieczne dziedziny, w których występują niedobory. Taki sposób załatwiania sprawy daje większą szansę na udzielenie kompleksowej pomocy, gdyż pisemne określenie potrzeb rodziny pozwoli na lepsze monitorowanie skuteczności udzielonego wsparcia. Po wizycie w środowisku pracownicy socjalni wnioskuje również o całkowite bądź częściowe zwolnienie z odpłatności za usługi opiekuńcze czy z dobrowolnej alimentacji na rzecz rodziców umieszczonych w domach pomocy społecznej. Monitorują także terminowe złożenie wniosków o dodatek mieszkaniowy, kontynuację posiłków, dokumentów do lekarzy orzeczników itp.*

Z urzędu odbywa się sprawienie pogrzebu osobom samotnym lub tym, których rodzina nie wyraża zgody na zajęcie się pochówkiem.

Na podstawie dokumentacji wszystkich dwunastu postępowań, w ramach których udzielono w badanym okresie świadczeń pomocy społecznej z urzędu (wyłącznie pomoc w zakresie sprawienia pochówku)²³ oraz 18 postępowań wybranych losowo z I półroczu 2014 r. przez kontrolera spośród wskazanych z 751 osób, którym pomocy udzielono na wniosek, po uprzedniej pracy socjalnej i ustaleniu możliwości (konieczności) udzielenia jej tym osobom ustalono, że:

- w badanych aktach spraw (osób) zgromadzono dokumenty będące podstawą udzielenia pomocy społecznej, w tym wywiady (lub aktualizacje) środowiskowe przeprowadzone przez pracownika socjalnego OPS,
- wywiady te sporządzono wg wzorów ustalonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r.

²³ Informacje dotyczące udzielonej pomocy z urzędu OPS pozyskiwał na podstawie pism (zawiadomień) z instytucji zewnętrznych (np. policja, zakładu publicznej służby zdrowia, od rodziny, opiekunki środowiskowej) w ramach bieżącej współpracy. Działania te dokumentowano zakładając w każdym przypadku akt danej sprawy, w której gromadzono m.in. zawiadomienia z instytucji zewnętrznych, akty stanu cywilnego, zezwolenia z prokuratury na pochówek, notatki służbowe, zlecenia i faktury za wykonane usługi (pochówków), dokumenty pracy socjalnej (wywiady środowiskowe sporządzane m.in. przez MOPR).

w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego²⁴, a oświadczenia o stanie majątkowym – według wzoru nr 2 do tego rozporządzenia,

- w aktach poddanych badaniu spraw były dokumenty wskazujące na sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową w zakresie ustalonym art. 107 ust. 5b-5c ustawy o pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 83-107, 108-109, 112-119, 397-398, 399, 484-485)

3.2. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Na stronach internetowych Gminy i Powiatu Namysłowskiego podano, że na ich terenie działają odpowiednio 71 i 52 (z tego 37 w Gminie) organizacje społeczne i pozarządowe. Wskazany zakres działalności związany z pomocą społeczną i dziedzinami pokrewnymi (np. związane z ochroną zdrowia i kulturą fizyczną) deklarowało łącznie 25 organizacji społecznych i pozarządowych, z tego z listy Gminy - 10, a z listy Powiatu - 15. Na podstawie realizowanej przez OPS w badanym okresie współpracy z tymi podmiotami oraz podmiotami, które zakresem działania organizują pomoc społeczną, z którymi pomoc taka nie była realizowana, ustalono listę 11 takich podmiotów. NIK zwraca jednak uwagę, że powyższe nie zamyka listy innych organizacji społecznych i pozarządowych, które – w związku z zakresem swojej działalności – mogą współdziałać z OPS w realizacji zadań z pomocy społecznej.

Zastępca Kierownika OPS wyjaśniła, że *Pracownicy OPS, w szczególności pracownicy socjalni, na bieżąco monitorują działalność wielu organizacji społecznych i pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy i realizujących różne zadania na rzecz społeczności lokalnej. Powyższe ma także na celu rozpoznanie realizowanych przez daną organizację zadań, które w zakresie wykazywanych przez nie zadań statutowych podają różne, niektóre nie zawsze wykonywane. Analiza taka dokonywana jest pod kątem ewentualnej współpracy OPS obejmujących zadania pomocy społecznej, które może zostać w każdym czasie, wspólnie z OPS realizowane.*

W latach 2012-2014 (do 30 czerwca) OPS współpracował z dziewięcioma organizacjami, a z sześcioma z nich miał zawarte porozumienia o współpracy²⁵. Zakres współdziałania obejmował m.in. przyznawanie pomocy w różnych formach, świadczenie i organizowanie usług opiekuńczych, dożywianie, prowadzenie terapii z osobami uzależnionymi, udzielanie porad specjalistycznych, typowanie osób do pomocy żywnościowej.

Ze względu na niedokumentowanie w OPS poszczególnych działań podejmowanych w ramach współpracy z tymi organizacjami, nie można wskazać zakresów tych działań, jak też liczby beneficjentów, którzy wcześniej byli już objęci pomocą społeczną oraz osób zidentyfikowanych, jako nowych beneficjentów.

Zastępca Kierownika OPS wyjaśniła, m.in. że: *Nie można określić jednoznacznie liczby osób korzystających z działalności stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Namysłów, gdyż nie prowadzono w tym zakresie ewidencji. Jednak szacują, że liczba takich osób wynosiła w każdym roku ok. 40-50, z tego ok. 8-9 osób było nowymi beneficjentami pomocy społecznej, a informacje*

²⁴ Dz. U. poz. 712, dalej: rozporządzenie z 2012 r. w sprawie wywiadu środowiskowego.

²⁵ Umowy (porozumienia) zawarto z: Chrześcijańską Misją Pomocy Osobom Uzależnionym w Bielowie, Kołem Brzeskim Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta w Pępicach, Śląską Fundacją Błękitny Krzyż, z siedzibą w Bielsku Białej, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w sprawie świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, firmą Tomasz Mazur „SERWIS KADR” z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim w sprawie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych, firmą Telemedia s.c. z siedzibą w Zagruszanych w sprawie świadczenia usług opiekuńczych. Ponadto zawarto umowę z Zakładem Wodociągów i Usług Komunalnych „EKOWOD” Spółka z o.o. na przewóz osób bezdomnych do schronisk.

o tych osobach pozyskane były z od tych organizacji bezpośrednio (kierowano je do OPS celem udzielenia im różnej pomocy). Pozostałe osoby były już wcześniej naszymi beneficjentami. Współpracę z tymi organizacjami, oceniam jako dobrą. Przyniosła w wielu przypadkach istotną pomoc w rozwiązywaniu trudnych ludzkich spraw. Polegała ona przede wszystkim na działaniach uzupełniających realizowanych przez nasz OPS i takich, których OPS nie miał możliwości realizować lub działania takie były ograniczone np. prowadzeniem terapii dla osób uzależnionych, dodatkowe motywowanie do podjęcia terapii uzależnień (mikroedukacja), prowadzenie grup wsparcia (np. NST), udzielanie pomocy żywnościowej, pomoc pochodząca z Banku Żywności (np. PKPS, Stowarzyszenie Ratuj Swoje Życie), udzielanie porad prawnych, psychologicznych (np. Błękitny Krzyż), pomoc w zakupie leków i leczeniu, współorganizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w formie pomocy sąsiedzkiej (np. Stowarzyszenie Diabetyków, Polski Związek Niewidomych, Polski Związek Rencistów, Emerytów i Inwalidów).

W ramach weryfikacji zakresu współpracy OPS z organizacjami społecznymi i pozarządowymi działającymi na terenie Gminy, stwierdzono m.in., że OPS nie współpracował ze Stowarzyszeniem Profilaktyki i Resocjalizacji „In Pectore” z Namysłowa oraz Towarzystwem Społecznych Działań na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Namysłowa, tj. podmiotami, które w zakresie zadań statutowych posiadały m.in. zadania związane z pomocą społeczną i pokrewne. Działalność tych organizacji nie była jednak bezpośrednio związana z zakresem możliwym do współpracy z OPS w realizacji zadań określonych w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej²⁷.

Zastępca Kierownika OPS wyjaśniła, że: Pracownicy OPS, w szczególności pracownicy socjalni, na bieżąco monitorują działalność wielu organizacji społecznych i pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy i realizujących różne zadania na rzecz społeczności lokalnej. Powyższe ma także na celu rozpoznanie realizowanych przez daną organizację zadań, które w zakresie wykazywanych przez nie zadań statutowych podają różne, niektóre nie zawsze wykonywane. Analiza taka dokonywana jest pod kątem ewentualnej współpracy OPS obejmujących zadania pomocy społecznej, które może zostać w każdym czasie, wspólnie z OPS realizowane.

(dowód: akta kontroli str. 424, 431-451, 452-478, 482, 483)

W celu oceny jakości, kierunków i zadań w zakresie współpracy OPS z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, przeprowadzono badania ankietowe wśród podopiecznych z pięciu takich jednostek, do których zadań statutowych należą zadania z zakresu pomocy społecznej lub dziedzin pokrewnych, mających siedzibę (lub oddział) i działających na terenie Gminy.

Badania ankietowe przeprowadzono wśród 30 podopiecznych²⁸, 15 kobiet i 15 mężczyzn, w przedziale wiekowym 28-80 lat, średnia wieku – 53 lata, posiadających wykształcenie: policealne - dwie osoby, średnie - 10 osób, zawodowe - 12 osób i sześć osób - podstawowe.

Wszyscy ankietowali wskazali ośrodek pomocy społecznej jako jednostkę, w której mogą zwrócić się o pomoc społeczną, jedna osoba dodatkowo - powiatowe centrum pomocy rodzinie, a informacje o miejscu udzielenia pomocy pozyskano przede

²⁷ W Na podstawie przeprowadzonej w dniu 23 lipca 2014 r. rozmowy telefonicznej z Prezesem Towarzystwa „In Pector” stwierdził on, że Stowarzyszenie to nie prowadziło żadnej działalności ze względu na brak chętnych osób do współdziałania i przewidywaną jego likwidację z początkiem nowego roku. Ponadto w rozmowie telefonicznej z dyrektorem Ośrodka Szkolno-Wychowawczego prowadzonego w Namysłowie przez Towarzystwo Społecznych Działań na Rzecz Dzieci i Młodzieży ustalono, że wychowankowie byli osobami nieletnimi, a w okresie kontroli przebywali poza jego terenem – byli na wakacjach letnich.

²⁸ Łącznie wypełniono 30 ankiet, z tego po pięć osób z: Namysłowskiego Towarzystwa Trzeźwościowego, Śląskiej Fundacji „Błękitny Krzyż” Filia w Namysłowie, Stowarzyszenia Przyjaciół „Chorych „Nadzieja” z Namysłowa, Polskiego Związku Niewidomych z Namysłowa oraz dziesięć osób z Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, Zarząd Rejonowy w Namysłowie.

wszystkim od służb pomocy społecznej 13 (43%) i znajomych i rodziny - 11 (37%), natomiast w pozostałych przypadkach (4 osoby, tj. 13%) informacje takie uzyskało z organizacji pozarządowych, policji, lekarza i internetu (jedna osoba), a dwie nie udzieliły w tym zakresie odpowiedzi. Wśród ankietowanych 5 (17%) osób nie zwracało się do ośrodka pomocy społecznej o pomoc, pomimo tego jedna z nich (20%) uzyskała taką pomoc (zasitek stały wypłacany od 2009 r.)²⁹.

Ankietowani podali, że są poinformowani, jaką pomoc mogą uzyskać w ośrodku pomocy społecznej, potrafią wskazać główne formy pomocy (wskazano wyłącznie podstawowe, co może wynikać m.in. z ograniczenia informacji w tym zakresie zamieszczanych na stronach BIP – omówiono w pkt 4 wystąpienia) oraz wskazały na możliwość uzyskania pomocy w formie poradnictwa (prawnego, rodzinnego, środowiskowego, związanego z przemocą). Aż 83% ankietowanych deklaroowało, że starała się o pomoc społeczną i taką z ośrodka pomocy społecznej uzyskało, wskazując jednocześnie (aż 26 osób, tj. 87%), że spełnia warunki dochodowe do uzyskania pomocy społecznej. Jako powód uzyskania pomocy społecznej, spośród 15 podanych w ankiecie sytuacji, najwięcej ankietowanych, po 12 osób (po 40%) wskazało na niepełnosprawność (może to wynikać z wieku ankietowanych) i ubóstwo (wiążące się także z brakiem zatrudnienia), długotrwałą i ciężką chorobę – osiem osób, bezrobocie (sześć osób), przemoc (cztery osoby), alkoholizm i narkomanie wskazało dwie osoby, a jedna osoba wskazała na brak uzyskania alimentów (ankietowana osoba samodzielnie dopisała taką przyczynę) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (również jedna osoba).

(dowód: akta kontroli str. 310-320, 321-331, 332-342, 343-363, 364-374, 375-376)

3.3. W latach 2012-2014 (do 30 czerwca) OPS udzielił pomocy społecznej 2 835 osobom, z tego w poszczególnych latach: 1 017, 1 063 i 755.

Spośród wymienionych w art. 17 i 18 ustawy o pomocy społecznej możliwych form pomocy społecznej, w sporządzonych w dniu 7 stycznia 2013 r. (za 2012 r.) i 10 stycznia 2014 r. (za 2013 r.) sprawozdaniach (wzór MPiPS-03) przez Kierownik Sekcji Świadczeń stwierdzono, że OPS nie udzielał pomocy społecznej w następujących (sześciu) formach świadczeń: schronienie, ubranie, zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ, zasiłek celowy w formie biletu kredytowanego, pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie³⁰, świadczenia obejmującego składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacanej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej.

Kierownik OPS wskazała następujące przyczyny braku realizacji poszczególnych form pomocy:

- *schronienie jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej, Gmina Namysłów nie posiada własnego schroniska lub innego lokalu, który mógłby być przeznaczony do krótkotrwałego pobytu osób potrzebujących, dlatego nasi podopieczni kierowani są do schronisk dla bezdomnych w innych gminach, a nasz OPS organizuje i opłaca im transport i koszty pobytu,*
- *świadczenie polegające na przekazaniu ubrania realizowane jest w ten sposób, że na terenie OPS posiadamy magazyn odzieży używanej oraz używanego sprzętu gospodarstwa domowego (dary mieszkańców Gminy), z którego bez ograniczeń mogą korzystać wszyscy mieszkańcy, natomiast na nową odzież przyznawane są zasiłki celowe,*

²⁹ Spośród ww. 5 ankietowanych osób 3 stwierdziły, że nie spełniają warunków do uzyskania pomocy społecznej z OPS.

³⁰ Rada nie podjęła uchwały określającej wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie zgodnie z dyspozycją art. 43 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej.

- zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ został zastąpiony prawem do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, decyzje w tej sprawie wydaje kierownik OPS, w 2012 r. wydałam 13 decyzji, a w 2013 r. 20 decyzji,
- zasiłek celowy w formie biletu kredytowanego - od kilku lat Wojewoda Opolski nie podpisuje z PKP porozumienia odnośnie tej formy pomocy, a w przypadku wystąpienia konieczności pokrycia klientowi kosztów podróży, zasiłek celowy na ten cel przyznaje ośrodek pomocy społecznej w miejscu jego aktualnego pobytu, a my te środki refundujemy,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie nie była udzielana z uwagi na brak osób chętnych na tę formę pomocy,
- świadczenia obejmujące składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacanej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej – zostały zastępowane świadczeniami przyznanymi na mocy ustawy o świadczeniach rodzinnych: świadczenia pielęgnacyjnego - 39 osób, specjalnego zasiłku opiekuńczego - 1 osoba i zasiłku dla opiekuna - 9 osób.

W zakresie podejmowanych przez OPS czynności w celu zidentyfikowania wymienionych form pomocy oraz podejmowanych w tym zakresie działań, Kierownik OPS wyjaśniła m.in., że: *Wszystkie zadania i czynności były przez nasz Ośrodek realizowane bezpośrednio lub pośrednio, a we wszystkich rozpoznanych i wymaganych przypadkach, podopieczni otrzymywali zasiłki celowe i okresowe na pokrycie kosztów schronienia, zasiłki celowe na zakup odzieży bądź otrzymywali z naszych magazynów odzież używaną, ale w dobrym stanie. Ponadto wyjaśniła, że nie były podejmowane żadne kierunkowe, specjalne działania w celu upublicznienia możliwości otrzymania z urzędu pomocy, np. w formie schronienia, ubrania, zasiłku celowego w formie biletu kredytowanego, zasiłku celowego na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ. Pomoc na zaspokojenie potrzeb w dziedzinach wymienionych powyżej, nasi beneficjenci otrzymali w innej formie.*

W informacji przedłożonej kontrolerowi w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f oraz art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹ Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego podała, że w latach 2012-2013 na terenie województwa opolskiego nie było cudzoziemców, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej. Ponadto wskazała, że Wojewoda Opolski (w 2012 r.) udzielił zgody na pobyt tolerowany trzem cudzoziemcom, w tym F.O. zamieszkałemu w Namysławie. Osoba ta, w badanym okresie – nie korzystała z żadnej pomocy społecznej udzielanej w ramach działalności OPS.

(dowód: akta kontroli str. 83-109, 120,125-127, 399, 413-416, 417-418, 426-429)

3.4. Kontroler, na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, wystąpił do siedmiu kierowników jednostek działających lub współdziałających w zadaniach związanych z pomocą społeczną lub pokrewnych na terenie Gminy³², o przedstawienie informacji dotyczących jakości współpracy z OPS. W informacjach tych ww. osoby podały, że:

- OPS nie występował do nich w badanych latach z zapytaniem o sytuację mieszkańców (dzieci) lub wskazanie osób wymagających objęcia pomocą społeczną,

³¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm., dalej: ustawa o NIK

³² Informacje i wyjaśnienia przekazali: Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Namysławie, Prezes Zarządu Namysłowskiego Centrum Zdrowia S.A., Dyrektor Domu Dziecka w Namysławie, Dyrektor Gimnazjum Nr 1 im. Szarych Szeregów w Namysławie, Dyrektor Gimnazjum Nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Namysławie.

- w przypadku uczniów gimnazjów zwracano się o dofinansowanie przez OPS obiadów (w szkołach), uzyskując taką pomoc (m.in. w ramach programu wieloletniego *Pomoc Państwa w zakresie dożywiania*),
- nie dysponują informacjami o osobach, które wymagałyby objęcia pomocą społeczną, a nie zostały nią objęte, w tym także o osobach, którym przysługiwałaby pomoc społeczna na ekonomiczne usamodzielnienie,
- realizowana była pomoc w zakresie sporządzania wywiadu środowiskowego po wystąpieniu do burmistrza o wydanie decyzji dotyczącej prawa do świadczeń zdrowotnych, rejestracji w poradni zdrowia psychicznego, ustalanie wizyt lekarskich w domu pacjenta w celu przeprowadzenia badania i wydania skierowania na leczenie,
- OPS współdziała z PUP w zakresie uchylania się od podjęcia odpowiedniej pracy w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach pracy, albo poddania się przeszkoleniu zawodowemu bądź też otrzymania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie.

Sołtys Kamiennej³³ poinformowała kontrolera, że z OPS posiada bieżący kontakt, który realizowany jest m.in. *poprzez wymianę informacji i moich spostrzeżeń o mieszkańcach sołectwa pod kątem udzielania im wsparcia w zakresie pomocy społecznej. W każdym przypadku, gdy upoważniony pracownik tego OPS występował do sołtysa Kamiennej, współpraca taka była podejmowana. Dotyczy to np. informacji o zachowaniach, stanu rodziny, warunków bytowych, przemocy w rodzinie. OPS nie występował (pisemnie) w latach 2012 – 2013 do sołectwa w Kamiennej z zapytaniem o sytuację mieszkańców (dzieci), czy o wskazanie osób wymagających objęcia pomocą społeczną. Ale wszystkie swoje spostrzeżenia przekazywałem osobiście w bieżących kontaktach pracownikowi socjalnemu. Ponadto poinformowała, że jestem w stałym kontakcie z pracownikiem socjalnym, z którym na bieżąco współdziałamy w celu udzielania wsparcia i pomocy osobom jej wymagającej z sołectwa w Kamiennej.*

Kierownik Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Kluczborku w informacji podał m.in., że *kuratorzy zawodowi dla dorosłych Sądu Rejonowego w Kluczborku sprawujący dozory na terenie Gminy Namysłów wysoko oceniając jakość współpracy z OPS w Namysławie. Współpraca ta, nie ma charakteru sformalizowanego, polega przede wszystkim na wymianie informacji (...) w celu zapewnienia właściwego oddziaływania na osoby skazane oraz poprawy ich sytuacji rodzinnej i materialnej. (...) Kuratorzy uczestniczą również w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego (...) OPS nie występował do Zespołu kuratorskiej Służby Sądowej wykonującego orzeczenia w sprawach karnych z zapytaniem o sytuację mieszkańców ani o wskazanie osób wymagających objęcia pomocą społeczną. Wskazano, że byłoby to trudne ze względu na to, że OPS nie dysponuje wykazem osób skazanych oddanych pod dozór kuratora. Ponadto w informacji podano, że kuratorzy informują osoby dozorowane znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej o możliwości uzyskania pomocy w OPS. (...) zgłaszali (do OPS - przypis kontrolera) osoby, wobec których zachodziła konieczność objęcia ich pomocą społeczną ustnie, (...) w trakcie kontaktów kuratora z pracownikiem socjalnym (...) zdarzenie takie nie są rejestrowane (...).* Kierownik Zespołu podał także, że *nie posiada informacji o osobach zamieszkałych na terenie Gminy Namysłów, które wymagałyby objęcia pomocą a nie zostały nią objęte.*

Dyrektor Zakładu Karnego w Kluczborku poinformował, że *organizowane są spotkania informacyjne dla skazanych z przedstawicielami OPS w Kluczborku i Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku, w ramach których osadzeni uzyskują informacje gdzie i w jakim zakresie mogą uzyskać wsparcie (...) przed zwolnieniem*

³³ W Gminie Namysłów jest 32 sołectwa.

z zakładu karnego przeprowadza się tzw. rozmowę końcową, w której każdy osadzony otrzymuje informacje o możliwości ubiegania się o pomoc społeczną. Ponadto Dyrektor wskazał na zawarte w dniu 13 czerwca 2000 r. porozumienie pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności, po dokonaniu weryfikacji i potrzeb z zakresu pomocy postpenitencjarnej, administracja zakładu karnego przesyła za zgodą osadzonego, do ośrodka pomocy społecznej informację, iż osadzony będzie wymagać pomocy po opuszczeniu jednostki penitencjarnej³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 3-10, 38, 120-122, 125, 128-132, 309, 400, 425, 531-535)

3.6. Zastępca Kierownika OPS w wyjaśnieniu dotyczącym zdiagnozowania i objęcia pomocą społeczną wszystkich osób z Gminy, potrzebujących i jednocześnie spełniających kryteria do udzielenia pomocy społecznej oraz działań i czynności podejmowanych w celu uniknięcia sytuacji ujawnienia np. przez media drastycznego zdarzenia, powodującego w powszechnej opinii wrażenie braku rozpoznania sytuacji społecznej, skutkującej niewiedzą i nieobjęciem pomocą społeczną przez OPS osób, którym ona się bezwzględnie należy podała m.in., że:

- OPS w miarę posiadanych środków zdiagnozował i objął pomocą społeczną osoby potrzebujące i jednocześnie spełniające kryteria ustawowe. Nasz typ pracy jest na tyle specyficzny, że każdy sygnał ze środowiska (nawet anonimowy) jest bardzo dokładnie sprawdzany przez pracowników socjalnych przy współudziale pracowników PCPR i KPP Namysłów. Udzielamy swoim podopiecznym pomocy i wsparcia. Motywujemy ich do podjęcia działań zmierzających do ich usamodzielnienia. Prowadzimy szeroko rozumianą pracę socjalną często w oparciu o kontrakt socjalny. Jednakże mamy świadomość, że ośrodek nie jest w stanie spełnić wszystkich oczekiwań beneficjentów. Zwiększającemu się zapotrzebowaniu na świadczenia i usługi pomocy społecznej nie towarzyszy realny wzrost wydatków na ich zabezpieczenie. Zmniejszające się wydatki budżetu państwa na świadczenia pieniężne pomocy społecznej oraz na inne zadania sfery społecznej (ochrona zdrowia, edukacja, kultura) powodują przenoszenie zadań i oczekiwań społecznych na gminy. Pomimo wzrostu własnych wydatków na pomoc społeczną, gminy nie są w stanie sprostać oczekiwaniom tej grupy osób i rodzin.
- Wykonujemy bardzo ważną i potrzebną pracę. Chciałabym, żeby, na co dzień towarzyszyły nam kamery, a media pokazywały nasz wysiłek oraz bariery, które nie raz pokonujemy bez zastanowienia i słowa skargi. W moim odczuciu codziennie robimy wszystko, co tylko można. Należy jednak odróżnić to, co może zrobić człowiek w ramach swoich kompetencji i uprawnień w pracy od tego, co pragnąłby zrobić. Aby zapobiec ujawnianiu przez media drastycznego zdarzenia powodującego powszechną opinię wrażenia braku rozpoznania sytuacji społecznej skutkującego niewiedzą i nieobjęciem pomocą przez OPS osób, którym ona się bezwzględnie należy, potrzebne są nowe regulacje prawne. Obecna ustawa np. uniemożliwia nam interwencję dopóki nie zaistnieje ściśle określona sytuacja. Pracownicy socjalni muszą przestrzegać prywatności ludzi oraz wielu i bardzo złożonych przepisów. Jednakże dokładają wszelkich starań, aby dobrze wykonywać swoją pracę. Przykre jest to, że czasem pomimo tego,

³⁴ Do OPS w badanym okresie wpłynęło z Zakładu Karnego w Kluczborku dotyczące jednej osoby zwolnionej, która wg dyrektora tej zakładu, wymagać będzie pomocy. W dokumentach dotyczących sytuacji rodziny osadzonego i jego rodziny m.in. odnotowano, że osadzony stwierdził, że sam sobie jest w stanie poradzić.

stajemy się świadkami i pośrednio uczestnikami takich zdarzeń, bo wtedy zdajemy sobie sprawę, że czasem to nie wystarcza (...).

(dowód: akta kontroli str. 536-537)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Rada nie określiła wysokości oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie zgodnie z dyspozycją art. 43 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, pomimo tego, że w kwietniu 2010 r. projekt stosownej uchwały Kierownik OPS opracowała i przekazała do Urzędu Miasta. W powyższym zakresie osoba ta wyjaśniła m.in., że *złożony do burmistrza projekt o podjęcie przez Radę uchwały określającej wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie opracowałam w kwietniu 2010 r. i przekazałam do konsultacji w ustalonym w Urzędzie Miejskim trybie, w tym do radcy prawnego i Wydziału Organizacyjnego. Jednak projekt ten na etapie uzgodnień nie został zaakceptowany i skierowany na komisje i dalej do uchwalania przez Radę. Nie pamiętam dokładnie przyczyn podjęcia takiej decyzji. Po tym czasie, nie występowałam już ponownie z takim projektem uchwały.*

Ponadto Kierownik OPS wyjaśniła, że *Jest to zadanie własne gminy o charakterze nieobowiązkowym. Niepodjęcie uchwały było prawdopodobnie podyktowane ograniczonymi środkami finansowymi gminy oraz faktem, że do tej pory nie było osób zainteresowanych tą formą pomocy, zresztą środkami na podobny cel (założenie działalności gospodarczej) dysponują powiatowe urzędy pracy.*

(dowód: akta kontroli str. 83-107, 377-382, 397-398, 417-418, 426-429)

2. W związku z funkcjonowaniem na terenie działania OPS licznych organizacji społecznych i pozarządowych, mogących posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że brak współpracy z niektórymi podmiotami stwarza ryzyko ograniczenia w ten sposób dostępu do informacji o osobach potrzebujących. Do takiej współpracy OPS jest zobowiązany na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W ocenie NIK intensyfikacja działań w powyższym zakresie, po uprzedniej weryfikacji faktycznych możliwości prowadzenia efektywnej współpracy³⁵, umożliwi pełniejszą realizację obowiązku udzielania pomocy społecznej z urzędu, o którym stanowi przepis art. 102 ust. 2 powołanej wyżej ustawy.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

³⁵ Jak to wskazano powyżej, na terenie Gminy występują organizacje społeczne i pozarządowe, których zakresy działania obejmują m.in. zadania pomocy społecznej, to jednak ich faktyczna działalność nie umożliwia OPS nawiązania na zasadach partnerstwa współpracy polegającej na organizacji pomocy społecznej.

Opis stanu
faktycznego

4. Informowanie w BIP o zakresie udzielanej pomocy społecznej

4. Kierownik OPS na lata 2012-2014 zawarła z Gminą (reprezentowaną przez Burmistrza) porozumienia na publikowanie informacji OPS na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Namysłowie³⁶. Zgodnie z tymi porozumieniami Gmina zobowiązana była do agregowania informacji OPS w zakresie wynikającym z ustawy o *dostępie do informacji publicznej* na własnej stronie BIP, a OPS odpowiadał za publikowanie informacji w zakresie ich wprowadzania i aktualizacji. Ustalono, że na stronach BIP umieszczono jedynie informacje ogólne w zakresie OPS (status prawny, organizacja), akty prawne jednostki, pracowników OPS i ogłoszeń o prowadzonych (przeprowadzanych) naborach na wolne stanowiska urzędnicze w OPS. OPS prowadził własną stronę internetową (www.opsnamyslow), na której m.in. podano ogólne informacje o funkcjonowaniu OPS, podstawy prawne, dokumenty organizacyjne OPS, zakres i zadania pomocy społecznej (wymieniono m.in. wszystkie zadania w zakresie pomocy społecznej przewidziane aktualnie dla gmin), informacje o pomocy środowiskowej i inne.

Przeprowadzone w OPS oględziny wykazały, że informacje o zadaniach (formach) pomocy społecznej realizowanych (i innych, o których mowa w art. 17 i 18 ustawy o *pomocy społecznej*) przez OPS podano na trzech tablicach informacyjnych. Zawarto tam ponadto podstawowe i aktualne informacje o sposobach uzyskania pomocy w różnych formach oraz wymaganych dokumentach, a także o miejscu i czasie udzielania bezpłatnych porad prawnych i psychologicznych oraz o osobach przyjmujących skargi i wnioski.

(dowód: akta kontroli str. 281-300, 301-308, 479-481, 538-543)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

Pomimo obowiązku ustalonego w art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. c i pkt 3 lit d ustawy o *dostępie do informacji publicznej* na stronach BIP nie zamieszczono m.in. informacji o możliwych formach pomocy udzielanej przez OPS. Podane w BIP informacje były ogólne (dotyczyły m.in. zasad funkcjonowania OPS, aktów prawnych, pracowników OPS, ogłoszeń o naborach na wolne stanowiska urzędnicze). W związku z powyższym OPS nie realizował w pełni obowiązków wynikających z wymienionych wyżej przepisów. Przyczyną powyższego, według wyjaśnień Kierownik OPS było przeoczenie tego obowiązku oraz jej przekonanie, że podanie informacji na własnej stronie internetowej (www.opsnamyslow.pl), stanowi wypełnienie obowiązku wynikających z ustawy o *dostępie do informacji publicznej*.

(dowód: akta kontroli str. 281-300, 301-308, 397-398, 479-481, 538-543, 544)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

³⁶ Dalej: BIP - Porozumienia zawarto: w dniu 30 grudnia 2011 r. na okres od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2012 r., w dniu 29 czerwca 2012 r. na okres od 1 lipca 2012 r. do 31 grudnia 2012 r., w dniu 2 stycznia 2013 r. na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. oraz w dniu 2 stycznia 2014 r. na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r.

5. Prawidłowość realizacji obowiązków przez pracowników socjalnych, związanych z identyfikowaniem potencjalnych beneficjentów i monitorowaniem beneficjentów pomocy społecznej

Opis stanu faktycznego

5.1. Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudniania pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników. W badanym okresie OPS zatrudniał 11 pracowników socjalnych, a liczba mieszkańców Gminy wahała się od 25 526 osób (1 stycznia 2012 r.) do 25 414 (30 czerwiec 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 11-12, 132, 237)

5.2. Na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych wszystkich (11) pracowników socjalnych ustalono, że osoby te spełniają wymogi określone w art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto trzech pracowników socjalnych posiadało II stopień specjalizacji zawodowej w zawodzie pracownika socjalnego, o którym mowa w art. 116 ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy.

(dowód: akta kontroli str.11-12)

5.3. W ustalonych przez Kierownik OPS zakresach czynności wszystkich pracowników socjalnych i przyjętych przez te osoby, wskazano na konieczność przestrzegania obowiązków wynikających z przepisów ustawy o pomocy społecznej, jak też określono poszczególne zadania w ramach prowadzenia spraw z zakresu pomocy społecznej, w tym odnoszące się do zadań wynikających m.in. z art. 119 ust. 1 pkt 2, 6, 7, 8 i 9 ustawy. W zakresach tych na pracowników socjalnych nałożono ponadto m.in. obowiązek rozpoznawania i ustalania potrzeb w zakresie pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej³⁸. W zakresach tych nie ujmowano zagadnień dotyczących metod dotarcia (monitorowania) do osób wymagających objęcia pomocą społeczną.

(dowód: akta kontroli str. 39-82)

5.4. Pracownicy socjalni zatrudnieni w OPS wykonywali obowiązki służbowe wynikające m.in. z art. 119 ustawy o pomocy społecznej, w tym służące rozpoznawaniu i monitorowaniu sytuacji społecznej osób potrzebujących takiej pomocy. Na podstawie badania dokumentacji obejmującej sprawozdania z udzielonych świadczeń, wywiady środowiskowe, informacje dotyczące współdziałania z innymi podmiotami (np. Zakładami Karnymi, Urzędami Pracy, podmiotami leczniczymi, organami ścigania, kuratorami sądowymi, placówkami oświatowymi i wychowawczymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, sołtysami oraz GKRPA i Zespołem Interdyscyplinarnym), jak też decyzji o przyznaniu świadczenia stwierdzono, że pracownicy socjalni m.in.:

- dokonywali analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń
- współpracowali i współdziałali z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych,
- inicjowali nowe formy pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową, wdrażali oraz rozwijali regionalne i lokalne programy pomocy społecznej ukierunkowane na podniesienie jakości życia.

Działania w tym zakresie realizowano m.in. sporządzając dokumentację na potrzeby wydania stosowanej decyzji o przyznaniu lub odmowie udzielenia świadczenia, uczestnictwo w pracach GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego, współuczestnictwo

³⁸ W poprzednio obowiązujących zakresach czynności (do 1 kwietnia 2013 r.) w zakresie prowadzenia spraw z zakresu pomocy społecznej wskazano *rozpoznanie i ustalenie potrzeb w zakresie pomocy społecznej*.

w działalności szkoleniowo-dydaktycznej, a także wykonując zadania wynikające z umów zawartych z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Opolu dotyczących integracji społecznej oraz aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

(dowód: akta kontroli str. 83-107, 128-131, 309, 399-400, 425, 484-485, 532-535, 599-630)

Ponadto odnośnie zakresu realizowanych zadań, pracownicy socjalni OPS w wyjaśnieniach podali m.in.:

- Teresa P.: *W trakcie przeprowadzania wywiadów środowiskowych, podczas rozmów z członkami rodzin dowiaduję się o ich problemach, które ich dotyczą. Staram się im pomagać poprzez rozmowy wspierające, informuję, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać, jak również do jakiej instytucji mogą się udać w przypadku, gdy sytuacja rodzinna tego wymaga. O problemach i trudnych sytuacjach rodzinnych dowiaduję się niejednokrotnie od sąsiadów, którzy przekazują takie informacje. Zachęcam także sąsiadów do współpracy z pracownikami socjalnymi. Również sołtysi wsi zgłaszają rodziny, w których zauważają problem. Współpracujemy również z: jednostkami oświatowymi tj. szkołami i przedszkolami (zgłaszają nam informacje dotyczące rodzin uczniów będących w potrzebie), kuratorami (wspólne wizyty u klientów), z asystentem rodziny (również wspólne wyjścia do podopiecznych), z Powiatowym Urzędem Pracy (rozmowa z pracownikami w celu skierowania klientów do pracy, na staże, szkolenia lub kursy w celu przekwalifikowania ich), z terapeutami od uzależnień (wspólne motywowanie klientów do podjęcia leczenia), służbą zdrowia (lekarze, pielęgniarki, położne), między działami OPS, jak również między samymi pracownikami socjalnymi.*
- Katarzyna W.: *Obowiązki realizuję poprzez własną obserwację, kontakt z otoczeniem, tj. środowiskiem lokalnym, mieszkańcami, sąsiadami podopiecznych, sołtysami wsi, pracownikami sklepów na wsiach, ze szkołami (głównie pedagogami szkolnymi) i przedszkolami, a także z funkcjonariuszami policji, kuratorami, przedstawicielami służby zdrowia, Powiatowego Urzędu Pracy w Namysłowie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Namysłowskiego Stowarzyszenia Trzeźwościowego, Związku Emerytów i Rencistów, ZUS/KRUS, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Zakładu Administracji Nieruchomości „ZAN” Namysłów, Środowiskowego Domu Samopomocy, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej. W rozmowach z przedstawicielami wymienionych instytucji ustalam rodzaj i skalę problemów poszczególnych osób i rodzin, a także możliwe formy wsparcia ze strony każdej z instytucji. W toku czynności służbowych wskazuję na zasadność udzielenia konkretnego wsparcia adekwatnie do potrzeb. Osoby i rodziny informuję o możliwych formach uzyskania pomocy ze strony OPS, jednocześnie wskazuję instytucje, które odpowiedzieć mogą na inne potrzeby osób i rodzin, konkretnie udostępniając kontakt do tych instytucji, bądź proponując wsparcie w załatwieniu danej sprawy w innej instytucji uwzględniając niezaradność osób i rodzin oraz ich ograniczenia w funkcjonowaniu. W sytuacji, gdy osoby lub rodziny tego wymagają zachęcam je i motywuję do skorzystania z niezbędnego wsparcia.*
- Justyna S.: *W trakcie przeprowadzania wywiadów środowiskowych, kiedy wyłaniają się inne niż tylko wcześniej zgłoszone problemy w funkcjonowaniu rodziny, wówczas na bieżąco informuję o formach pomocy i dostępnej w środowisku infrastruktury tj. instytucjach, poradnictwie itp. Ponadto podejmuję działania mające na celu tworzenie sieci wsparcia dla potrzebujących, w tym*

poprzez: angażowanie rodziny (zachęcanie do wspierania swoich członków rodziny, angażowanie w działania pomocowe, wspólne realizowanie z pracownikiem socjalnym działań pomocowych) i pozyskiwanie informacji o bieżącym funkcjonowaniu rodzin i osób objętych pomocą oraz zachęcanie do zgłaszania pojawiających się innych (nowych) problemów, angażowanie sąsiadów (zachęcanie sąsiadów osób potrzebujących do wspierania i podejmowania działań pomocowych), współpraca z sołtysami, pracodawcami, placówkami oświatowymi (pedagogami szkolnymi, dyrektorami, wychowawcami, pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej), z przedstawicielami służby zdrowia (szpitalami, lekarzami, pielęgniarkami środowiskowymi), współpraca z funkcjonariuszami policji, kuratorami, administratorami lokali mieszkalnych, terapeutami uzależnień oraz wszystkimi tymi podmiotami, które mogą pomóc w lepszym rozeznaniu problemów rodzin oraz udzielaniu w ramach swoich możliwości wsparcia w zależności od rodzaju występującego w rodzinie problemu.

(dowód: akta kontroli str. 410-412, 424)

5.5. W badaniach ankietowych przeprowadzonych wśród 10 (spośród 11) pracowników socjalnych OPS dotyczących wykonywanej przez nich pracy, 70% z nich oceniło, że nie ma wystarczającej ilości czasu, aby realizować pracę socjalną w taki sposób jaki by chciała. Pracownicy socjalni wskazują na nadmierną dokumentację, ograniczoną lub brak współpracy ze strony innych instytucji, relatywnie zbyt dużą liczbę podopiecznych, a także na ograniczoną lub brak współpracy ze strony ich rodzin. Co piąty (20%) ankietowany pracownik socjalny wskazał na brak bezpośredniego dostępu do komputera (samodzielne stanowisko) i na przestarzały sprzęt. Dwóch z 10 pracowników stwierdziło, że realizują dodatkowo inne zadania niż te związane bezpośrednio z pomocą społeczną. Są członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorami społecznymi, pracują w świetlicy wiejskiej z dziećmi. Trzy osoby wskazały na stwarzanie barier przez kierownictwo OPS lub Gminy w realizacji niestandardowych działań związanych z identyfikacją osób i niesieniem pomocy społecznej oraz w uczestnictwie w szeroko rozumianych programach i projektach służących zapobieganiu wykluczeniom społecznym. Wszyscy ankietowali uważają, że są przygotowani do zadań związanych z identyfikowaniem i monitorowaniem sytuacji społecznej oraz wszyscy w swojej pracy wymagają (oczekują) wsparcia specjalistów (np. radcy prawnego, psychologa). Dziewięciu (90%) ankietowanych wskazało, że w przypadku ewentualnego zaistnienia potrzeby wsparcia (np. radcy prawnego, psychologa), wsparcie (pomocą) taką otrzymali.

(dowód: akta kontroli str. 238-258)

5.6. Na podstawie badania wybranych przez kontrolera 27 wywiadów środowiskowych, z tego czterech sporządzonych na wniosek innych podmiotów oraz 23 sporządzonych w 2014 r.⁴⁰ przez 8 (spośród 11) pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS ustalono, że pracownicy socjalni wywiady te przeprowadzili na zasadach określonych w art. 107 ustawy o pomocy społecznej oraz § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego⁴¹ według wzoru ustalonego w załączniku nr 1 do tego rozporządzenia. W czterech przypadkach (na wniosek) potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków

⁴⁰ Wywiady na wniosek publicznych placówek zdrowia sporządzone w lutym i marcu oraz (dwa) w grudniu 2013 r. Spośród 23 wywiadów, trzy, sporządzone były w maju 2014 r. przez zatrudnioną w OPS od 1 maja 2014 r. Anitę G. – pracownika socjalnego.

⁴¹ Dz. U. poz. 712.

publicznych wydając stosowne decyzje, a w pozostałych 23 – wydano decyzje przyznające pomoc.

W badanych wywiadach nie było adnotacji dotyczącej możliwości skorzystania z aktualnie realizowanych programów, np. przeciw wykluczeniom społecznym, przemocy w rodzinie itp. oraz zapisów zachęcających do przekazania informacji przez beneficjenta pomocy społecznej, u którego przeprowadzono wywiad środowiskowy innym osobom, o możliwości zwrócenia się przez nich do OPS i skorzystania z danej formy pomocy.

Zastępca Kierownika OPS wyjaśniła m.in., że: *W OPS, w miejscach przyjmowania petentów wywieszono są informacje m.in. o misji ośrodka pomocy społecznej, która informuje „Jeśli znalazłeś się w trudnej sytuacji życiowej, której sam nie jesteś w stanie rozwiązać – zgłoś się do Ośrodka Pomocy Społecznej. Zatrudnieni tu pracownicy i specjaliści pomogą Ci! Może sam nie potrzebujesz pomocy, lecz obok Ciebie mieszka ktoś, kto jej potrzebuje? Rozejrzyj się! Możesz nam przekazać również informację o innych, którzy wymagają pomocy”. Gmina Namysłów jest małą społecznością, ludzie się tu znają. Po realizacji projektu systemowego i konkursowego, gdzie edukowano mieszkańców, co do obowiązków obywatela świadka przemocy, coraz częstsze są przypadki, że osoby z otoczenia, nie pozostają obojętni na krzywdę drugiego człowieka.*

(dowód: akta kontroli str. 532-533, 536-537)

5.7. W badanym okresie w OPS system nadzoru i jakości wykonywania obowiązków przez pracowników socjalnych wynikał ze struktury organizacyjnej określonej w Regulaminie organizacyjnym. Zgodnie ze schematem organizacyjnym, bezpośrednim przełożonym pracowników socjalnych był kierownik Działu Pomocy Społecznej. W Regulaminie organizacyjnym (§20 pkt 2 i 3) ustalono, m.in. podstawowe obowiązki kierowników komórek organizacyjnych, w tym *nadzorowanie i kontrolowanie pracy podległych pracowników i dokonywanie oceny pracy pracowników oraz występowanie z wnioskami w sprawach wyróżniania, nagradzania, awansowania bądź karania.*

W przyjętych zakresach czynności i obowiązków, kierownik Działu Pomocy Społecznej miał ustalone zadania, w tym m.in. kierowanie pracą działu oraz nadzór nad terminowym załatwianiem spraw. W zakresach nie wskazano bezpośrednio zadań związanych z nadzorem i dokonywaniem ocen podległych pracowników.

W OPS nie było dokumentów wskazujących, że prowadzony był nadzór nad wykonywaniem obowiązków przez pracowników socjalnych oraz sposobów realizacji przez nich obowiązków dotyczących identyfikacji i monitorowania sytuacji społecznej, ani wskazujących na dokonywanie oceny przez Kierownika OPS.

W powyższym zakresie Zastępca Kierownika OPS wyjaśniła m.in., że *Systematycznie, przynajmniej jeden raz w tygodniu, organizowane są zebrania (narady robocze) pracowników w celu analizy realizacji bieżących zadań, występujących problemów, przekazania nowych informacji prawnych, organizacyjnych, związanych z nowymi zadaniami. Na tych naradach dokonywana jest także ocena pracy poszczególnych pracowników i całego zespołu pod różnym kątem oraz wypracowywane także kierunki realizacji zadań. Narady te nie były dokumentowane. Niezależnie od tego, przed wydaniem decyzji administracyjnej odnośnie przyznanych form pomocy, ja (lub kierownik) zapoznają się ze zgromadzoną w aktach dokumentacją, w szczególności wywiadem środowiskowym, zwracając uwagę m.in. na terminy, jakość pracy socjalnej i prawidłowość diagnozy rodziny. Prowadzony nadzór nie był nakierowany szczególnie na realizację obowiązków dotyczących identyfikacji i monitorowania sytuacji społecznej, gdyż był jednym z wielu elementów oceny każdego pracownika socjalnego. Kierownik OPS we współpracy z zastępcą kierownika OPS ocenia pracowników socjalnych na podstawie wywiązywania się przez nich z codziennych obowiązków służbowych zgodnie*

z wyznaczonym przez kierownika zakresem czynności i obowiązków. Każdego pracownika ocenia się dodatkowo za rozliczanie czasu pracy i okresu pracy, a także obowiązkowość, terminowość załatwiania spraw i rzetelność. Pracowników socjalnych ocenia się również podczas bieżącej analizy dokumentów (wywiadów, pism i innych) oddanych do realizacji oraz własnych obserwacji (w trakcie prowadzonych przez pracownika socjalnych rozmów) co ma wpływ na wysokość nagrody. Praca pracownika socjalnego jest weryfikowana i sprawdzana również u podopiecznych OPS w formie wizyt pracownika socjalnego wspólnie z zastępcą kierownika w miejscu zamieszkania podopiecznych. Sprawdzanie pracy pracownika socjalnego u podopiecznych odbywa się również poprzez rozpatrywanie skarg i wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 18-37, 39-82, 545-548, 549)

5.8. W OPS nie było dokumentów wskazujących na działania podjęte, w związku z wejściem w życie w dniu 31 grudnia 2013 r. art. 121a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, dotyczącego prawa pracownika socjalnego do korzystania z poradnictwa prowadzonego przez superwizorów pracy socjalnej.

Zastępca Kierownika OPS wyjaśniła m.in., że: *Do tej pory pracownicy socjalni nie byli zainteresowani korzystaniem z poradnictwa prowadzonego przez superwizorów. Przewiduję, że w przyszłym roku, być może we współpracy z innymi ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu namysłowskiego, podjęte będą działania, aby takie zajęcia dla pracowników socjalnych były prowadzone. Jednak wszystko zależy od pozyskania środków na ten cel, gdyż osoba z uprawnieniami do prowadzenia superwizji już jest.*

(dowód: akta kontroli str. 549)

5.9. Z przeprowadzonego anonimowego badania ankietowego wśród 20 beneficjentów pomocy społecznej dotyczącej świadczonej pracy socjalnej przez pracowników OPS⁴² (15 kobiet i 5 mężczyzn) w przedziale wiekowym 30-67 lat (średnia wieku 49 lat) wynika, że 95% (19) respondentów jest zadowolonych z jakości pracy socjalnej wykonywanej przez pracownika ośrodka pomocy społecznej, natomiast jedna osoba (5%) nie określiła jednoznacznie poziomu swojego zadowolenia wskazując, że *nie do końca jest zadowolona*.

Na pytanie dotyczące poziomu niezadowolenia z jakości wykonywanej pracy socjalnej pracownika OPS, aż 90% badanych nie wpisało odpowiedzi (w jednym przypadku wpisani „zadowolona”), dwie osoby wskazały na konieczność przedłożenia, wg. ich oceny, zbyt dużej liczby wymaganych dokumentów, a jedna osoba podała, że jest zadowolona. Istotne było, że wszyscy ankietowani podali, że byli traktowani przez pracownika socjalnego w sposób uprzejmy i zdaniem ankietowanych osób, pracownik socjalny poświęca im wystarczającą ilość czasu. Aż 95% (19 ankietowanych) deklaruje, że pracownik przedstawił jej możliwe formy pomocy, a 16 osób (80%), że pracownicy socjalni informowali podopiecznych o możliwościach uczestnictwa w programach osłonowych, przeciw wykluczeniu społecznym bądź w programach aktywności lokalnej. Kluczową sprawą była *ogólna ocena* ankietowanych, w której aż 80% (16) z nich wskazało, że pomoc OPS wpłynęła na poprawę ich sytuacji.

(dowód: akta kontroli str. 259-280)

⁴² Badanie przeprowadzono na podstawie wzoru ankiety ustalonego w załączniku nr 2 do programu kontroli.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

W art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ustalono obowiązek zatrudnienia w OPS pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców. W badanym okresie liczba zatrudnionych w OPS pracowników socjalnych wynosiła 11, a liczba mieszkańców Gminy wahała się od 25 526 osób (1 stycznia 2012 r.) do 25 414 (30 czerwiec 2014 r.). W związku z powyższym liczba zatrudnionych w OPS pracowników winna wynosić nie mniej niż 13 (na koniec 2012 r. na jednego pracownika socjalnego przypadało 2 315 mieszkańców, a na koniec 2013 r. i na 30 czerwca 2014 r. – 2 310 mieszkańców). Kierownik OPS wyjaśniła m.in., że: *kilkakrotnie rozmawiałam z burmistrzem o konieczności zabezpieczenia środków na wynagrodzenia dla dwóch pracowników socjalnych, gdyż nie mam możliwości dokonania zmian organizacyjnych, aby warunek w tym zakresie był spełniony. Uzyskałam zapewnienie, że sprawa ta, w zakresie zwiększenia środków na wynagrodzenia, będzie przedmiotem analiz przy opracowywaniu budżetu, także na 2014 r. jednak ze względu na ograniczenia w budżecie Gminy, nie uzyskałam możliwości zatrudnienia brakujących pracowników socjalnych.*

(dowód: akta kontroli str. 11-12, 132, 237)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

6. Działania, w tym nieobowiązkowe, podejmowane przez OPS służące ujawnieniu potencjalnych beneficjentów pomocy społecznej

Opis stanu
faktycznego

6.1. W OPS w badanym okresie nie ustalono w formie dokumentu działań lub/i sposobów wykorzystywanych przez pracowników socjalnych, m.in. służących wyszukiwaniu osób mających trudności z ujawnieniem swoich potrzeb, możliwych do zaspokojenia w ramach zadań pomocy społecznej bądź regulujących (uzupełniających) sposoby postępowania z osobami już ujawnionymi. Ponadto nie było dokumentów wskazujących, że pracownicy socjalni występowali z propozycjami opracowania dokumentów w wymienionym zakresie.

Kierownik OPS wyjaśniła, że: *Nasze sposoby działania służące m.in. wyszukiwaniu i ujawnianiu osób mających trudności z ujawnieniem swoich potrzeb, możliwych do zaspokojenia przez różne formy pomocy społecznej nie są skatalogowane i opisane w formie dokumentu, zarządzenia itp. Podstawowe zadania w tym zakresie zawarte są w Statucie, regulaminie organizacyjnym, a uszczegółowione w zakresach czynności pracowników, w tym pracowników socjalnych. Sposoby działania wynikają z wieloletniej praktyki, współpracy z różnymi osobami i instytucjami, kwalifikacji pracownika, doświadczeń ze znajomości terenu i środowiska i praktycznie stale w tym zakresie są modyfikowane. W postawieniu prawidłowej diagnozy i aby szczegółowo określić potrzeby osób mających trudności z ich ujawnieniem, pracownicy socjalni, od 2013 r., posługiwali się informatycznym narzędziem wspomagającym pn. Analiza sytuacji osoby korzystającej z różnych form pomocy społecznej. Arkusz ten składa się z pięciu części: Ocena/diagnoza sytuacji, Opracowanie planu działania i budowanie indywidualnego pakietu usług, Realizacja planu działania, Systematyczna ewaluacja działań i Ocena końcowa/ewaluacja. W części I ocenie podlegało: wykształcenie, doświadczenie zawodowe, deklarowane umiejętności, deklarowane bariery, dotychczasowa aktywność na*

rynku pracy i preferencje/oczekiwania zawodowe. W części II określone zostały cel główny, cele szczegółowe oraz podjęte działania. Narzędzie to opracowane było wspólnie, z udziałem pracowników socjalnych z wykorzystaniem narzędzi opublikowanych przez Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Społecznych i według mnie w sposób istotny przyczynia się do zwiększenia rozpoznania, diagnozowania i udzielenia ewentualnej pomocy.

Ponadto Kierownik OPS wyjaśniła, że: Pracownicy socjalni corocznie biorą udział w opracowaniu projektu budżetu OPS na następny rok, planując m.in. środki na wypłaty różnego rodzaju świadczeń. Ściśle i na bieżąco współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy w Namysłowie, wnosząc o przedstawienie propozycji pracy, stażu bądź szkolenia zawodowego w pierwszej kolejności. Organizują pomoc sąsiedzką w sytuacji, gdy nasza opieka nie jest wystarczająca (np. pomoc osobom w podeszłym wieku w czasie wolnym, także w niedziele i święta). Uczulają osoby z najbliższego miejsca zamieszkania rodzin, co do których występuje podejrzenie o zachowania patologiczne do wzmożonego obserwowania i zawiadamiania w razie potrzeby odpowiednich służb. Współpracują z sołtysami, radnymi, organizacjami pozarządowymi, terapeutami uzależnień, motywują do lepszego zadbania o swoje zdrowie, pomagają umówić wizyty lekarskie, rezerwują terminy u specjalistów, pomagają skompletować dokumentację do lekarzy orzeczników. Ponieważ nie wszystkie instytucje są skłonne do współpracy, w 2015 r. przewidują możliwość rejestracji własnego stowarzyszenia, aby móc aplikować o środki finansowe, dzięki którym będziemy mogli poszerzyć ofertę pomocy i dotrzeć do większej liczby osób potrzebujących.

Anna G. - pracownik socjalny wyjaśniła: Realizując nałożone na mnie zadania m.in. dotyczące rozpoznawania i monitorowania sytuacji społecznej i służące wyszukiwaniu osób mających trudności z ujawnieniem swoich potrzeb, możliwych do zaspokojenia w ramach pomocy społecznej oraz sposobu postępowania z osobami ujawnionymi prowadzę rozmowy z członkami rodzin, z którymi pracuję na temat ich problemów w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego, informacje o formach pomocy i przekazywanie informacji o podopiecznych w potrzebie między pracownikami socjalnymi. Ponadto informacje o osobach potrzebujących wsparcia otrzymuję od sąsiadów tych osób, jednocześnie zachęcam ich do współpracy z OPS przez pracownika socjalnego. Współpracuję z Policją (m.in. informacje o podopiecznych, wspieranie osobiste dzielnicowe w trakcie wykonywania trudnych zadań przez pracownika socjalnego), ze szkołami, przedszkolami (informacje dot. rodzin uczniów będących w potrzebie oraz pomoc w razie potrzeby), z kuratorami poprzez wspólne wizyty u podopiecznych. Zadania w tym zakresie realizuję także współpracując z terapeutami uzależnień (pomoc podopiecznemu przez pracownika socjalnego w podjęciu decyzji o leczeniu uzależnień i wspieranie w trakcie leczenia), z placówkami służby zdrowia (kontakt z lekarzami rodzinnymi i pielęgniarkami w zależności od potrzeby), a także z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie pomocy w znalezieniu zatrudnienia podopiecznym, rozmowy z pracownikami PUP w celu przekwalifikowania bezrobotnego i ułatwienie znalezienia pracy. Bardzo istotna w tym zakresie jest współpraca między działami OPS, w tym sporządzanie wywiadów środowiskowych na potrzeby świadczeń rodzinnych.

Zofia S. - pracownik socjalny⁴³ wyjaśniła: Swoje zadania, jako pracownik socjalny realizowałam dążąc do usamodzielnienia osób i rodzin, kształtowaniu ich zachowań i postaw w kierunku zmiany sposobu życia i poprawy sytuacji życiowej. Wspieranie rodziny pod względem finansowym było jednym z efektów pracy socjalnej, ale nie tylko. Współpracowałam ze stowarzyszeniami pomagającymi i zajmującymi się rodzinami,

⁴³ Od dnia 1 lipca 2014 r. zastępca Kierownika OPS.

informowałam i kierowałam osoby z problemem zdrowotnym na Komisję ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, kierowałam rodziny i osoby w celu poprawy sytuacji np. o podwyższenie alimentów do radcy prawnego i pomoc w napisaniu pozwu, prowadziłam rozmowy wspierające, kierowałam również do innych instytucji i specjalistów (według kompetencji) pracowałam z osobami uzależnionymi ich rodzinami, utrzymywałam stały kontakt z kuratorami sądowymi, policją, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Zakładem Administracji Nieruchomości, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, terapeutami uzależnień, softysami, społecznością lokalną (sąsiedzi, mieszkańcy danej ulicy). Ponadto nawiązywałam kontakty z pracodawcami i pośredniczyłam w pozyskiwaniu zatrudnienia. Współpracowałam z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych.

(dowód: akta kontroli str. 417-418, 426-429, 549-550, 562, 669-671)

6.2. Rada uchwaliła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ofiar Przemocy w Rodzinie⁴⁴, określając m.in. cele tego programu, ustalając warunki funkcjonowania i skład osobowy Zespołu Interdyscyplinarnego (działającego przy OPS), któremu powierzono realizację zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy. Wykonując dyspozycję uchwały Burmistrz powołał członków Zespołu i ustalił zasady pracy tego Zespołu, który ustalił je w swoim Regulaminie⁴⁵.

W Regulaminie tym określono m.in. następujące zadania Zespołu, w tym *współdziałanie z władzami lokalnymi w zakresie kształtowania polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących „Niebieskich kart”, udzielania wsparcia grupom roboczym, monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, jego rozmiarów, i skutków społecznych oraz efektywności tych działań oraz określono zadania dla grup roboczych*⁴⁶. Zgodnie z Regulaminem Zespołu, jego członkowie realizowali swoje zadania w ramach grup roboczych, których posiedzenia odbywały się w OPS, przy udziale oddelegowanego pracownika socjalnego. Grupy te na bieżąco współpracowały z Kierownikiem OPS i pracownikami socjalnymi.

W badanym okresie członkowie Zespołu spotkali się na 29 posiedzeniach, na których m.in. zarejestrowano łącznie 99 „Niebieskich kart” (w 2012 r. - 39, w 2013 r. 30 i w I półroczu 2014 r. - 30) sporządzonych w wyniku interwencji policji oraz czynności wykonywanych przez pracowników OPS oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysławie, zakładając 91 grup roboczych⁴⁷. W skład każdej grupy roboczej wchodził m.in. pracownik socjalny OPS, realizujący także zadania w zakresie pomocy społecznej, w różnej formie, w przypadkach tego wymagających. Główne działania Zespołu dotyczyły m.in. wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego (30), skierowań do: terapeuty uzależnień (32), do ośrodka wsparcia prowadzonego przez Gminę (sześć rodzin), do pomocy prawnej, psychologicznej i finansowej (3). Działanie te obejmowały ponadto wnioski do sądu rodzinnego i kuratora sądowego (12) i o przydział lokalu socjalnego (dwie rodziny). Jedna rodzina została skierowana do Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Opolu⁴⁸.

⁴⁴ Uchwała Nr VI/39/11 z dnia 10 marca 2011 r.

⁴⁵ Zarządzenie nr 107/VI/11 Burmistrza z dnia 22 czerwca 2011 r., w badanym okresie obowiązywał regulamin przyjęty od dnia 1 września 2012 r.

⁴⁶ Główne zadania grup roboczych były: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, a także monitorowanie sytuacji w rodzinach doświadczających przemocy oraz zagrożonych jej wystąpieniem.

⁴⁷ Grupa robocza powoływana była dla każdej rodziny w indywidualnych przypadkach wystąpienia sytuacji przemocowej wymagającej podjęcia zintegrowanych działań wielokierunkowych.

⁴⁸ Przy OPS nie był prowadzony ośrodek interwencji kryzysowej, ośrodek taki zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 4 *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) prowadził Powiat Namysłowski. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronach internetowych Powiatu Namysłowskiego (www.powiatnamyslow.pl) prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej zostało zlecone Towarzystwu Społecznych Działań na Rzecz Dzieci i Młodzieży "RAZEM W PRZYSZŁOŚĆ". ul. Piastowska 8 (budynek Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego), 46-100 Namysłów.

OPS, w ramach działalności statutowej prowadził m.in. ośrodek wsparcia dla osób samotnie wychowujących małoletnie dzieci i ofiar przemocy w rodzinie, do którego kierowano osoby decyzją kierownik OPS. W latach 2012-2014 (do 30 czerwca) skierowano tam łącznie 84 osoby, z tego 35 dorosłych i 49 dzieci (w poszczególnych latach odpowiednio dorosłych i dzieci: 9 i 18, 12 i 21 oraz 6 i 10).

(dowód: akta kontroli str.553-561, 563-565, 566-576, 577-586, 648-654, 669-671)

6.3. W badanym okresie w ramach realizowanej współpracy z podmiotami wyszczególnionymi w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, do OPS wpłynęło 9 wniosków (informacji) o osobach wymagających udzielenia pomocy społecznej. Spośród tych wniosków sześć wpłynęło z placówek opieki zdrowotnej, dwie z samorządowych jednostek pomocy społecznej, a jeden z organizacji pozarządowej. Wszystkie te wnioski zostały bezzwłocznie rozpatrzone i we wszystkich przypadkach udzielono pomocy społecznej, z tego sześciu beneficjentom, którym OPS udzielał wcześniej pomocy społecznej (w trzech przypadkach pomocy udzielono nowym beneficjentom).

Kierownik OPS wyjaśniła: *Ściśle współpracujemy z Powiatowym Urzędem Pracy w Namysłowie, wzajemnie informując się o konieczności wsparcia klienta zgodnie z kompetencjami. Policja zawiadamia nas o konieczności głębszego zainteresowania się sytuacją w danej rodzinie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zgłasza nam przemoc domową, zaniedbania wychowawcze, konieczność przyznania usług opiekuńczych bądź skierowania do DPS osób samotnych. Informujemy się wzajemnie o ewentualnych kandydatach na rodziny zastępcze. Pomagamy w kompletowaniu dokumentów celem uzyskania stopnia niepełnosprawności w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Namysłowie. Na wniosek osób zainteresowanych dofinansowujemy im pobyty na turnusach rehabilitacyjnych lub pomagamy w zakupie sprzętu do rehabilitacji. W ramach tej współpracy nie prowadzimy ewidencji w zakresie liczby osób zidentyfikowanych, jako nowych wymagających udzielenia pomocy, szacując że jest to kilka lub najwyżej kilkanaście osób.*

(dowód: akta kontroli str. 419, 669-671)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W powyższym zakresie NIK zwraca uwagę, że na ograniczony zakres pomiotów, od których OPS pozyskiwał informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej. W dokumentacji tej jednostki brak było dowodów potwierdzających współdziałanie np. zespołami ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności, podmiotów prowadzących turnusy rehabilitacyjne, Oddziałem PFRON w Opolu.

Opis stanu
faktycznego

6.4. Na podstawie realizowanej przez OPS w badanym okresie współpracy z podmiotami określonymi w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej oraz podmiotami, które zakresem działania organizują pomoc społeczną lub o zbliżonej działalności, ustalono listę sześciu podmiotów, z którymi OPS zawarł dwustronne umowy (porozumienia). W dniu 22 kwietnia 2009 r. OPS zawarł z PUP porozumienie ustalając procedury wzajemnego informowania o planowanych działaniach wobec osób bezrobotnych poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w Namysłowie i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej⁴⁹. W porozumieniu, zawartym na czas nieokreślony, ustalono m.in. zasady informowania o planowanych działaniach OPS i PUP, rozpoczęciu realizacji tych działań, przerwaniu udziału bezrobotnego w projekcie lub jego zakończeniu. Porozumienie to realizowane było na zasadach i terminach ustalonych przez strony, w tym obejmowało m.in. monitorowanie i diagnozowanie sytuacji społecznej przez OPS w zakresie objętym porozumieniem.

⁴⁹ Na podstawie tego Porozumienia strony realizowały m.in. zadania określone w art. 50 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674 ze zm.).

Umowa pomiędzy OPS, a PUP w sprawie wdrożenia i korzystania z samorządowej elektronicznej platformy informatycznej została zawarta w dniu 28 listopada 2012 r. Zakres współpracy obejmował ze strony PUP m.in. wdrożenie systemu (z zastosowaniem bezpiecznego podpisu elektronicznego), instalację serwera komunikacyjnego udostępniającego dane PUP, szkolenie, a ze strony OPS m.in. wdrożenie stosownych aplikacji, zapewnienie stacji roboczej z systemem operacyjnym oraz dostępem do Internetu.

W ramach realizacji projektu systemowego współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego⁵⁰ Działanie 7.1.1, z osobą bezrobotną zawierany był kontrakt socjalny dla 99 osób (od początku realizacji tj. od 2009 r. do 31 grudnia 2012 r.). Natomiast w 2013 r. i w I półroczu 2014 r. kontrakty socjalne, finansowane ze środków OPS zawarto z 18 osobami (po 9 osób).

Ponadto OPS zawarł w dniu 2 stycznia 2013 r. z PUP umowę współpracy partnerskiej na rzecz realizacji usługi pn. *Modelowy System na Rzecz Integracji Społecznej*, której celem było należyte wykonywanie usługi polegającej na utrzymaniu stałego kontaktu i wymianie informacji w celu aktywizacji bezrobotnych. W ramach tej umowy, dla grupy osób uzależnionych (od alkoholu lub/i narkotyków) zadania aktywizacji tej grupy bezrobotnych w formie zasiłków celowych i posiłków (bony) rozpoczęło 13, a zakończyło 11 osób.

Na podstawie wymienionych wyżej umów (porozumień) pomocą objęto ogółem 128 osób, a działania te pozwoliły zidentyfikować łącznie 46 nowych beneficjentów pomocy społecznej, pozostałe osoby (82), były wcześniej beneficjentami pomocy w różnych formach.

Kierownik OPS wyjaśniła m.in., że: *Współpraca pomiędzy OPS, a PUP daje wymierne korzyści wobec osób, dotkniętych bezrobociem, biedą i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Połączenie doświadczeń obydwu instytucji w pracy z osobami mającymi trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy przyniosły bardzo dobre efekty.*

(dowód: akta kontroli str. 420-424, 452-478, 507-530, 551-552, 587-606, 669-671)

6.5. W OPS nie było dokumentów bezpośrednio wskazujących na uczestnictwo w kontrolowanym okresie pracowników tej jednostki w wymianie doświadczeń dotyczących identyfikacji i monitorowania sytuacji społecznej. Dokumentami pośrednio wskazującym na udział w tego rodzaju przedsięwzięciach były w szczególności zaproszenia lub zgłoszenia na spotkania (jedno lub dwudniowe) organizowane przez Związek Gmin Śląska Opolskiego. W materiałach szkoleniowych podano m.in., że w spotkaniach tych uczestniczyli przedstawiciele różnych jednostek samorządów gminnych i powiatowych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej oraz eksperci z różnych dziedzin związanych z pomocą społeczną, patologiami społecznymi i uzależnieniami, a także psychologowie, prawnicy, pedagodzy i inni specjaliści.

Kierownik OPS wyjaśniła m.in., że: *Uczestniczę w wielu spotkaniach kierowników opolskich ośrodków pomocy społecznej (...). Na spotkania te zapraszani są eksperci z dziedzin, które aktualnie stwarzają nam największą problem. Pracownicy OPS i ja uczestniczymy także w konferencjach organizowanych przez Opolski Urząd Marszałkowski w Opolu, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, w szkoleniach zawodowych organizowanych przez różne firmy w Opolu. Na miejscu w Namysłowie nasz OPS, PCPR oraz inne organizacje (policja, straż miejska, kuratorzy sądowi), spotykamy się, aby omówić bieżące problemy. Spotkania takie odbywają się przeciętnie kilka razy w roku. Na bieżąco prowadzone konsultacje telefoniczne i e-mailowe z innymi ośrodkami pomocy społecznej. W ramach bieżącej pracy w każdym tygodniu na naradach roboczych z pracownikami socjalnymi,*

⁵⁰ Dalej: EFS.

omawiamy sprawy bieżące, problemy i kierunki ich działań. Wtedy także przekazuję najnowsze informacje wynikające z wymiany doświadczeń ze spotkań, szkoleń i konferencji. Działania powyższe nie są dokumentowane.

(dowód: akta kontroli str. 660-668, 669-671)

6.6. Promocja realizowanych przez OPS różnych form pomocy społecznej prowadzona była głównie poprzez informacje umieszczone na własnej stronie internetowej⁵¹. Strona ta była prowadzona i aktualizowana w całym badanym okresie. Udostępniano w ten sposób informacje o wszystkich wymienionych w art. 17 i 18 ustawy o pomocy społecznej formach i zadaniach realizowanych bądź możliwych do realizacji przez OPS, w tym wynikającej z art. 43 powołanej wyżej ustawy możliwości udzielenia pomocy w formie pieniężnej lub rzeczowej, w celu ekonomicznego usamodzielnienia. Podano tam także zasady i akty prawne regulujące działalność pomocy społecznej i OPS, a także przedstawiono zasady przyznawania pomocy społecznej oraz pomocy środowiskowej, świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych.

Ponadto w badanym okresie w ramach *Ogólnopolskiego Głosu Profilaktyki*, działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, akcji ogólnopolskiej pn. *Stop Przemocy Domowej*, zorganizowano cztery imprezy plenerowe, informując uprzednio o planowanym miejscu i czasie ich organizacji w lokalnych mediach (*Gazeta Namysłowska*) i na stronach internetowych Gminy i OPS.

Przeprowadzone badania ankietowe wśród 30 beneficjentów pomocy społecznej z pięciu organizacji społecznych i pozarządowych wykazały, że tylko cztery (13 %) osoby dowiedziały się o możliwości uzyskania pomocy z OPS ze stron internetowych, od lekarza i policji, natomiast pozostałe wskazały na inne źródła, przede wszystkim pracowników socjalnych znajomych i rodzinę. Powyższe może świadczyć o ograniczonej działalności OPS w zakresie promowania w mediach udzielania pomocy społecznej w jej różnych formach⁵².

Kierownik OPS wyjaśniła, m.in., że: *Kilkakrotnie, w okresie wprowadzania nowych zadań z pomocy społecznej lub pokrewnej, w lokalnej Gazecie Namysłowskiej ukazywały się artykuły opisujące pracę OPS oraz zawierające apel do mieszkańców o konkretną pomoc. Trzykrotnie wypowiadałam się w prasie wojewódzkiej (Nowa Trybuna Opolska) i w Telewizji Regionalnej Opole na temat dożywiania dzieci, zapewnienia im wypoczynku wakacyjnego i w zakresie innych form wsparcia, jakie oferuje pomoc społeczna. Również na stronie internetowej OPS umieszczamy informacje o swojej działalności, w tym wskazujemy na różne formy pomocy, których możliwość uzyskania może mieć osoba potrzebująca. Ponadto do promocji i informacji o zadaniach pomocy społecznej wykorzystywane są stale tablice informacyjne, umieszczone na każdym piętrze OPS. Pracownicy OPS dwukrotnie na spotkaniach w namysłowskich gimnazjach prowadzili pogadanki na temat pomocy społecznej i przemocy domowej. Nasza pracownica, na zaproszenie uczestniczek Uniwersytetu Trzeciego Wieku informowała o zadaniach OPS i formach udzielanej pomocy.*

(dowód: akta kontroli str. 301-308, 310-376, 417-418, 655-659, 669-671)

6.7. W badanym okresie OPS na podstawie danych podawanych na stronach internetowych m.in. Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy i innych instytucji o realizowanych (uruchomianych) programach, w tym programach przeciw wykluczeniom społecznym, pozyskiwał informacje o możliwości aplikowania i ewentualnego uczestnictwa w takich programach. W okresie tym OPS uczestniczył

⁵¹ Informacje o zakresie i wszystkich formach pomocy udzielanej przez OPS nie były podawane w BIP – powyższe omówiono w pkt 4 wystąpienia.

⁵² Wyniki badania ankietowego omówiono w pkt 3.3. wystąpienia.

w następujących dwóch programach (projektach) przeciw wykluczeniom finansowanych z EFS, Program Operacyjny Kapitał Ludzki⁵³:

- projekt – *Nie wykluczeniu* (Poddziałanie 7.2.1 *Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*) w okresie od 1 lutego 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r., udział w projekcie wzięło 66 osób, z tego 8 było nowymi beneficjentami pomocy społecznej, a 58 będących wcześniej osobami korzystającymi z pomocy społecznej,
- projekt *Pomocna dłoń* – (Poddziałanie 7.1.1. *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*) w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r., udział w projekcie wzięło 351 osób, z tego 38 było nowymi beneficjentami pomocy społecznej, a 313 będących wcześniej osobami korzystającymi z pomocy społecznej.

W obu programach uczestniczyło 417 osób, z tego 46 było nowymi beneficjentami pomocy społecznej, a 371 było wcześniej osobami korzystającymi z pomocy społecznej.

Ponadto OPS uczestniczył w projekcie *Modelowy system na rzecz integracji społecznej* współfinansowany przez UE w ramach EFS realizowany przez Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Socjalnych, w ramach którego wypracowany został model współpracy OPS, organizacji społecznych i pozarządowych oraz urzędu pracy. Uczestniczyli w nim pracownicy OPS, którzy realizowali swoje zadania, a skierowany był do 11 beneficjentów pomocy społecznej, z tego czterech było nowymi beneficjentami pomocy społecznej, a siedmiu było wcześniej osobami korzystającymi z takiej pomocy.

Kierownik OPS wyjaśniła m.in., że: *OPS posiada niezbędne przygotowanie merytoryczne do aplikowania, wdrażania i zarządzania projektem współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Ścisłe współpracuje z: policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami oświatowymi, kuratorami sądowymi, poradniami. Pozostajemy w stałym kontakcie z WUP. Projekty były promowane poprzez dystrybucje ulotek, broszur, przygotowanie, plakatów. Informacje o realizacji projektów były zamieszczone w prasie lokalnej (Gazeta Namysłowska) oraz na stronie internetowej.*

(dowód: akta kontroli str. 607-620, 621-630, 631-636, 669-671)

6.8. W OPS w badanym okresie nie opracowano procedur określających sposoby współpracy, m.in. z policją, urzędami pracy, przychodniami i placówkami udzielającymi świadczeń zdrowotnych, schroniskami, szkołami i przedszkolami, organizacjami pozarządowymi, administracjami osiedli, kościołami oraz związkami wyznaniowymi, mające na celu rozpoznanie sytuacji społecznej osób wymagających wsparcia. Jedyne procedury ustaliła kierownik OPS w zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kierownik OPS wyjaśniła, m.in., że: *Wychodzę z założenia, że opracowanie różnego rodzaju procedur być może ułatwiłoby nam pracę, ale uważam, że tam, gdzie mamy do czynienia z żywym człowiekiem, nie można stosować wystandaryzowanych zachowań, gdyż prowadzi to do patologii i znieczulicy. Według mnie każdy przypadek ludzki jest inny i każdą sprawę należy rozpatrywać indywidualnie.*

Korzystamy z Procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie dla osób realizujących te zadania w województwie opolskim, opracowane przez Wojewodę Opolskiego.

(dowód: akta kontroli str. 637-647, 669-671)

⁵³ W 2013 r. OPS aplikował o udział w projekcie pn. *Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie*. Ze względu na ograniczenia środków projekt ten przez OPS nie był realizowany.

6.9. OPS nie podejmował specjalnych działań związanych z identyfikowaniem nowych beneficjentów pomocy społecznej skierowanych do innych placówek realizujących zadania pomocy społecznej. Informacje o realizowanych zadaniach przez OPS podawane były, w ograniczonym zakresie w BIP oraz na stronach własnych internetowych.

Kierownik OPS wyjaśniła, m.in., że: *Różne działania związane m.in. z upowszechnianiem i wymianą doświadczeń służących identyfikowaniu „potrzebujących” osób pomocy społecznej, prowadzone są w czasie spotkań i szkoleń, które organizowane są na szczeblu wojewódzkim, przede wszystkim przez Związek Gmin Śląska Opolskiego.*

(dowód: akta kontroli str. 281-300, 301-308, 669-671)

Ocena cząstkowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Realizacja wniosków pokontrolnych

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym OPS Najwyższa Izba Kontroli nie przeprowadzała kontroli:

- P/13/110 Zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- P/13/102 Realizacja kontraktów socjalnych przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 123-124)

Ocena cząstkowa

Z uwagi na wskazany powyżej brak uprzednich kontroli OPS, odstąpiono od dokonywania oceny w tym obszarze.

8. Skargi z zakresu identyfikowania i monitorowania sytuacji społecznej

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym OPS oraz Urzędzie Miejskim w Namysłowie nie odnotowano skarg ani interwencji parlamentarzystów związanych z identyfikowaniem i monitorowaniem sytuacji społecznej w kontrolowanym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 6, 132, 383-396)

Ocena cząstkowa

Z uwagi na wskazany powyżej brak skarg, odstąpiono od dokonywania oceny w tym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Uwzględnienie w projektach dokumentu pn. *Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Namysłów*, wymagań wynikających z art. 16a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, dotyczących organizacji pozarządowych współuczestniczących w realizacji zadań pomocy społecznej oraz przekazanie tego dokumentu organowi wykonawczemu Gminy.
2. Podjęcie działań w celu opracowania projektu dokumentu pn. *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych* z uwzględnieniem zasad ustalonych w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej oraz przekazanie tego dokumentu organowi wykonawczemu Gminy.

3. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia zgodności stanu zatrudnienia pracowników socjalnych z wymaganiami art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.
4. Zapewnienie zamieszczenia w BIP pełnej i rzetelnej informacji o wszystkich formach pomocy udzielanej przez OPS oraz sposobach przyjmowania i załatwiania spraw zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. c i pkt 3 lit d ustawy o dostępie do informacji publicznej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

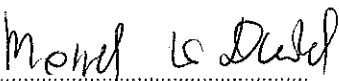
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 3 września 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontroler
Marek Dudek
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu

.....
podpis